

SLOVENSKI Sodelci

Zgoraj Marija
Ulica OF 13
Koper

KOPER — 28. NOVEMBRA 1958

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO VII. — ŠTEV. 47

Ishaja vsak petek. Izdaja Casopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 7.5 am. dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejemajo naročniki brezplačno. Rekordov ne vračamo.

Vsem bralcem, naročnikom

in sodelavcem

VENSKEGA JADRANA

ob

Dnevu republike

29. NOVEMBRU 1958

naše iskrene čestitke!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

ZA 29. NOVEMBER 1958

Petnajst let

Kot blisk so šinila mimo. Slava so bila, pa tudi težava, ko smo jih doživljali. Šinila so mimo, toda vsako zase je po svoji vrednosti pomenilo deset let — vsa skupaj so do temeljev spremenila naše življenje in preoblikovala našo domovino.

Takrat — sredi krvavega obračuna stoletij, sredi zagrizenega spopada starega in novega sveta — takrat smo prihajajočemu napredku položili trdne temelje, zasnovano pravičnejše družbene ureditve v novi državi.

Zato je bil 29. november 1943 dan veselja za vse jugo-

1943 — 1958

slovensko ljudstvo in črn dan za njegove zatiralce. Se več — ta dan je prekrizal enkrat za vselej marsikateri račun brez krímarja. Ta dan je Jugoslavija dokončno nehalo biti menjalni drobiž, s katerim so drugi plačevali svoje račune. Nekateri so nam to zelo zmerili — tudi taki, od katerih tega nismo pričakovali.

Ko smo zmagovalno končali boj za svobodo, boj za novo Jugoslavijo, ki ji je Tito simbol in posebujenje te svobode, se je začel nov boj — nekrav, zato pa nič manj težaven — boj za lepše življenje. Vrstila so se leta — vsako za deset drugih — da smo dosegli to, kar danes imamo, za kar smo postavili temelje 29. novembra 1943.

Neomajni so ti temelji in na njih zgrajena hiša naših narodov. Hudi viharji so jo že skušali podreti, jih zagospodariti. Vanjo so udarjale in še udarjajo strele sovraštva — a usezaman. Zaman, ker smo sicer majhni po številu ljudi in kvadratnih kilometrov, toda veliki po ugledu. Tito ni samo naš simbol. Tito je pojem svobode, pojem enakopravnosti, je svetnik miru in sožitja — pa tudi vulkan v srcih ljudi, ki se trgajo močnejšim iz spon. Zato je Jugoslavija 29. novembra velika v svetu in morajo jo upoštevati tudi tisti, ki bi radi po svoje vrtili globus in krojili pravico ljudem na njem.

Pa ne zaradi te veličine, ne samo zaradi ugleda v svetu — zaradi nas samih in naših zanamcev imamo še veliko dolžnosti, veliko obveznosti do te svoje hiše, zgrajene s tolikšnimi žrtvami, varovane s tako velikimi naporji! Ne smemo se zaustaviti in se naslajati ob doseglih uspehih. Zgrajeno stavbo je treba nenehno lepenati in jo opremljati, da bo življenje v njej prijetnejše, lepše. Če bomo z delom naših rok pomagali tudi drugim — toliko bolje. Vsakomur radi pomagamo, rasiljevati pa se ne moremo. Vsekdar pa bomo jasno in odločno povedali vseporos, če nam ni kaj prav in kar tudi za naše soljude po vsem svetu ni prav. Za to imamo vso pravico — moč na nam daje simbol naše svobode, z omenjenimi baklami bratstva obšnjani 29. november.

Rastko Bradaščka

SLAVJE OB OTVORITVI CESTE LJUBLJANA—ZAGREB

Veličastna zmaga naše mladine

V nedeljo ob pol devetih dopoldne je prispel pred Jankomirski most v Zagrebu predsednik republike Josip Broz-Tito v spremstvu Edvarda Kardelja, Miljaka Todorovića, Mihe Marinka, dr. Vladimira Bakarića, Jovana Veselinova, Franca Leskoška, Pepe Dapčevića, Borisa Kraigherja in drugih visokih državnih in partijskih funkcionarjev, uglednih gostov in meščanov Zagreba. Predsednika republike je pozdravil komandant glavnega štaba mladinskih delovnih brigad Miča Novaković ter mu sporočil, da je jugoslovanska mladina dogradila avtomobilsko cesto s prošnjo, najjo odpre. Nato je predsednik republike prerezel vrvice na največjem objektu avtoceste — Jankomirskem mostu čez Savo pri Zagrebu in se napotil po še 330 m dolgi most ob navdušenih pozdravilih brigadirjev. Nato so se visoki gostje odpeljali v Ivančni gorico ter tako prevozili vseh 79 km nove avtomobilске ceste. Tu so predsednika Tita in njegovo spremstvo razen okrog 6000 prebivalcev sprejeli in pozdravili dr. Jože Vilfan, dr. Marjan Breclj, dr. Aleš Bebler in drugi. Po krajkem postanku v Ivančni gorici, kjer je bil začetek letosnjih gradenj, so se predsednik

Tito in ugledni gosti vrnili v Novo mesto, kjer jih je pričakalo okrog 50 tisoč prebivalcev, ki so prihiteli iz vseh krajev Slovenije in Hrvatske, da bi z nekaj tisoči mladincem in mladink, graditelji avtomobilске ceste, prisostvovali velikemu zborovanju, na katerem je govoril predsednik republike o važnih zunanjih in notranjepolitičnih vprašanjih naše države.

Po zborovanju je predsednik republike obiskal Kmetijsko šolo na Grmi pri Novem mestu, kjer je govoril o liku našega mladega rodu, nato pa se je delj časa zadržal v razgovoru z mladimi graditelji avtomobilске ceste.

Predsednik Tito govoril na slavnostni tribuni na velikem zborovanju minule nedelje v Novem mestu. (Foto: Marjan Ciglič)

Z OBČINSKIH KONFERENCI SZDL V KOPRSKEM OKRAJU

Reševanje življenjskih vprašanj

je merilo za stopnjo aktivnosti organizacije

V Kopru se je minudi torek zbralo na redni letni konferenci okrog 200 delegatov iz 50 osnovnih organizacij SZDL, da v skoraj 13.000 članov ugotovijo, kako je v razdobju med dvema

konferencama živila in delovala ta naša najmnožičnejša politična organizacija in se pogovorijo o načelih, ki jo še čakajo v prihodnosti.

Sekretar občinskega odbora

SZDL Leopold Caharija, ki je v imenu odbora poročal na konferenci, je v svojem poročilu ugotovil, da so se tako organizacije na vasi kot v mestu pravilno usmerile na obravnavanje in reševanje številnih konkretnih vprašanj, ki so značilna za njihova področja. Ta nova vsebina dela je vnesla v organizacije pestrost in povečala zanimanje med članstvom in tudi splošno aktivnost na terenu. Pozitivni rezultati niso samo v tem, da so osnovne organizacije in občinsko vodstvo uspešno posegli v problematiko mesta in vasi, ampak se je SZDL skozi to dejavnost pomembno okrepila in tudi številčno razširila, saj se je samo ob zadnjih volitvah v odboreh osnovnih organizacij vpisalo nad 1000 novih članov.

V pestrem mozaiku nalog, s katerimi so se spoprijelo organizacije na terenu — od vsakdanjih gospodarskih vprašanj, zadružne problematike pa do stanovanjskih skupnosti in vprašanj družbenega in delavskega upravljanja — je SZDL pokazala svojo življenjsko silo in ji je uspelo mobilizirati svoje člane na vseh področjih družbenega življenja. Seveda pa so delo organizacij zavirale tudi razne pomanjkljivosti, ki se jih bo treba v prihodnosti izogibati.

O tem je na konferenci govoril sekretar Občinskega komiteja ZK Karel Strukelj, ki je nakazal nekaj neposrednih nalog organizacije. Omenil je predvsem, da ponekod hromi delo SZDL kam-

(Nadaljevanje na 10. strani)

LETNI OBRAČUN SINDIKALNE PODRUŽNICE TOVARNE JAVOR V PIVKI

Dejavni činitelj v življenju delavcev in tovarne

Preteklo nedeljo so v podjetju »Javor« v Pivki izvolili nov odbor sindikalne podružnice. Volilna udeležba je bila presenetljivo dobra, saj se je od skupnega števila 548 članov udeležilo volitev in občnega zbora 429.

Na občnem zboru so po poročilu o gospodarskem stanju med razpravo ugotavljali, da se še vse premalo sliši govoriti o raznih gospodarskih problemih, ki se ne posredno dotikajo življenjskega standarda delavcev. Iz poročila je bilo razvidno, da je bila delovna storilnost v prvih letosnjih devetih mesecih za 19% večja v primerjavi z istim časovnim razdobljem lani, kar pa gre v dokajnji meri na račun lanskoletnih rekonstrukcij, ki so motila proizvodni proces. Do oktobra je podjetje ostvarilo za 211 milijonov dinarjev čistega dohodka. Letos je bilo opaziti tudi veliko izbolj-

šanje kakovosti izdelkov, kar je posledica močne konkurenčne na svetovnem in domaćem tržišču.

Med važne naloge sindikalne podružnice bo vsekakor uvrstiti razen skrb za večjo produktivnost in delovno disciplino tudi razširitev kulturnoprosvetne dejavnosti in skrb za delovnega človeka. Ze zdaj pa kaže, da bodo še letos zabeležili dva pomembna

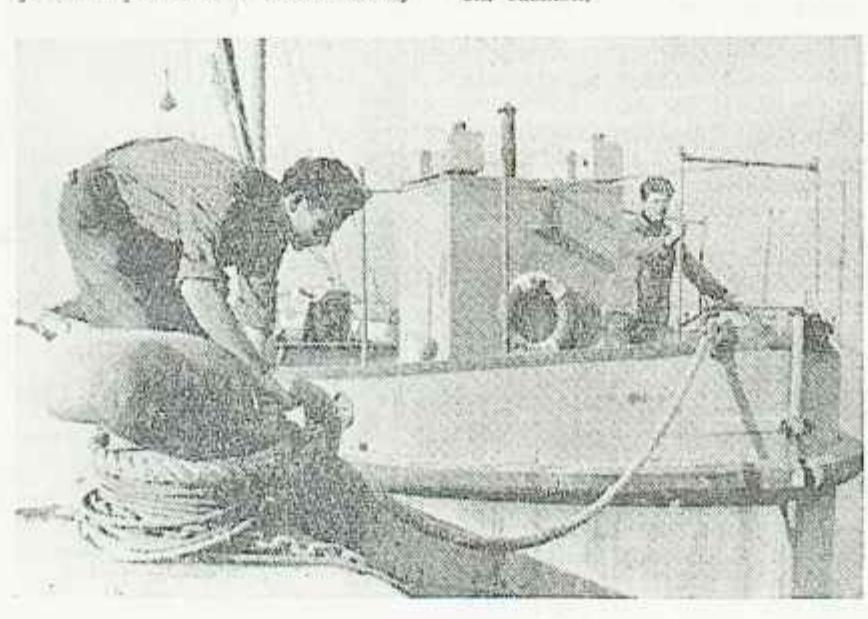
dogodki: nabavo avtobusa za prevoz delavcev iz oddaljenejših krajev in ustanovitev delavske menze. V nekdanji gostilni »Na vangi« bo menza, v kateri bo večje število delavcev podjetja in tudi drugih abonentov izven njega lahko dobivalo izdatno in ceneno hrano, saj predvidevajo, da bo kosilo stalo največ 80 din, večerja pa okrog 50 din.

ZA KOPER IN ZA SIRSE ZALEDJE NAŠE DOMOVINE

zgodovinski dan

Naslednjo nedeljo se bo prvič zgodilo, da bo pristala na svobodni slovenski obali čezoceanska ladja. Dograjen bo namreč prvi odsek operativne obale novega koprskega tovarnega pristanišča v dolžini 135 metrov, s tem pa se odpira za naše mlado pomorstvo novo obdobje, ki pomeni za Koper in za vso Slovenijo tudi novo možnost za nadaljnji gospodarski razmah.

Poseben pripravljalni odbor v Kopru je s pomočjo svojih širih delovnih komisij temeljito zgrabil za delo, da bi spored slavnostne otvoritve novega tovarnega pristanišča ustrezal pomembnosti omenjenega zgodovinskega dneva. K slavnostni otvoritvi bo povabljeno določeno število političnih in oblastvenih funkcionarjev iz Beograda, Ljubljane in naših sosednjih okrajev, funkcionarjev jugoslovanskega civilnega in vojaškega pomorstva, gospodarstva itd., občinskih ljudskih odborov v Kopru pa se je zavzel za to, da bo na dan otvoritve pristanišča, 7. decembra vse mesto v zastavah in okrašeno. Spored slavnostne otvoritve bo prenašal radio, (Nadaljevanje na 2. str.)

Novo pristanišče je že skoraj dočela pripravljeno na sprejem čezoceank

VSEM PREBIVALCEM KOPRSKEGA OKRAJA

OB DNEVU REPUBLIKE

29. novembra 1958

ISKRENE ČESTITKE IN NAJBOLJSE ZELJE ZA USPEŠNO DELO PRI GRADITVI BOLJSEGŽA ŽIVLJENJA V NAŠI SOCIALISTIČNI DOMOVINI!

OKRAJNI KOMITE ZK
OKRAJNI ODBOR SZDL
OKRAJNI SINDIKALNI SVET
OKRAJNI KOMITE LMS

K O P E R

Sprejeti POSVETU

Napredovanje desničarjev v Franciji

Na nedeljskih volitvah v Franciji so sicer ostali komunisti še vedno najmočnejša politična stranka, vendar pa so od zadnjih volitev nazadovali kar za pol-drug milijon volivcev. Velik je tudi odstotek vzdržanih glasov, pa tudi druge prolečarske stranke so izgubile veliko volivcev v korist desničarjev, ki so močno napredovali. Tako nista bila na volitvah izvoljena Mendes France in Guy Mollet.

Ciprsko vprašanje še vedno vroče

EOKA na Cipru nadaljuje z akcijami proti angleškim okupatorjem, medtem pa skušajo Britanci pridobivati čas z raznimi razgovori in pogajanjem s Turki in Grki. Vendar pa se Grki postavljajo na stališče, da navzliec vsem predlogom in razgovorom ostajajo pri svojem načrtu ureditve Cipra pod svojo upravo.

Nevarno zapletanje okrog Berlina

Sovjeti so povzročili pravo zmedo s svojim nenačnim pred-

Slednji delovni človek pri nas naj izvle, kaj pomeni

40. obletnica KPJ

Po sklepu Okrajnega komiteja ZKJ v Kopru naj bi prihodnje leto po vsem našem okraju praznovati 40. obletnico ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije z namenom, da bi bilo s pomočjo raznih prireditve in predavanj z zgodovinskimi pomembnimi obletnicami seznanjene najširše množice delovnih ljudi. Za organizacijo vseh proslav je Okrajni komite sestavil nastrednji Okrajni odbor za praznovanje 40. obletnice KPJ: predsednik Stane Skrabar, tajnik Ivan Renko, članji pa Mario Abram, Nerino Gobbo-Gino, Leopold Jerman, Danca Kogoj, Tone Kodrič, Franc Klobušar, Janez Kramar, Majda Majnik, Ivan Maysar, Karel Strukelj, Tone Ukmak, Srečko Vižnar in Marija Vogrič.

Na svoji prvi seji je odbor sprejel poročilo vsem Občinskim komitetom ZKJ našega okraja, naj čimprej sestavijo občinske odbore za praznovanje 40. obletnice KPJ ter okvirni načrt praznovanja po občinah, kolektivih itd. Razen tega je odbor povabil k sodelovanju vse množične organizacije v okraju.

Urejuje uredniški odbor, Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradatška, Tiska tiskarna ČZP Primorski tisk Koper

logom, naj bi zavezniški vojaki zapustili Berlin in ga prepustili v upravljanje Vzhodni Nemčiji, katere glavno mesto je. Zahodni zavezniški se seveda krčevito upirajo že sami misli na takšen korak. Podpredsednik vzhodnonemške vlade Walter Ulbricht je izjavil, da bo sovjetska vlada že te dni poslala zahodnim vladam uraden predlog za opustitev okupacije Berlina.

Ta najnovejši korak Sovjetske zvezze je povzročil veliko zmenjavo na Zahodu in skoraj dočela paraliziral pogajanja na dveh konferencah za prenehanje jedrskih poskusov in za preprečitev nenačnega napada, kar je bil po vsej verjetnosti tudi namen. Ves svet zdaj mrzlično pričakuje razpiet tega zamršenega položaja. Vodilni državniki nevtralnega sveta izražajo svojo resno skrb, da utegne ta najnovejši dogodek močno škodovati miru v svetu. Tako je na primer Nehru v indijskem parlamentu izjavil, da skriva sedanja berlinski zaplet v sebi mnogo večje elemente nevarnosti za mir, kakor pa položaj okrog formoske ožine in otokov Kvemoja in Macuja.

Poročali smo že o vremenu v Argentini. Slika prikazuje predsednika argentinske republike Artura Frondisija takoj po njegovem ustoličenju v vladni palači »Casa Rosada« v Buenos Airesu 1. maja letos. Nagnjen nad njim na desni je Aleksander Gomez, podpredsednik republike, ki je te dni hotel nepraviti prevrat v državi in se polasti oblasti. Z odločnim protiudarom pa je Frondisi likvidiral nameravani upor. Položaj v državi še vedno ni jasen

Zgodovinski dan

(Nadaljevanje s 1. strani)

po vsej verjetnosti tudi televizija, povabljene pa so razen številnih novinarjev tudi Filmske novosti, da bi ta pomembni dogodek posnete na filmski trak. Tudi naš list bo svojo prihodnjo številko v glavnem posvetil razvoju našega pomorstva in otvoritvi novega koprskega pristanišča.

Sicer pa bo glavna slika izmed točk otvoritvenega sporeda edinstvena. Po devetih urah zjutraj bo namečen pr. plula iz Pirana 9.319-tonška ladja Splošne plovbe »Gorica«, ki bo imela smer Piran-Trst. Prav pred vhodom v novo koprsko tovorno pristanišče pa bo ladja napravila oster zavoj in zavila v novo, domačo luko, v tem ko bo tamkaj pričakovana ter z vsemi sirenami veselo pozdravila kar močno ladjeve običnih ribiških podjetij in dela naše vojne mornarice. Vse ladje bodo v pozdrav Gorico tu-

kje so ladje

P/l »BIHAC« je 17. novembra odpula iz Splita s tovrom za Perzijski zaliv, kamor prispe 7. decembra.

P/l »DUBROVNIK« je 25. novembra odpula iz Splita s tovrom za Perzijski zaliv, kamor prispe 15. decembra.

M/l »GORENJSKA« je 21. novembra odpula iz Aqabe s tovrom za Reko.

P/l »GORICA« je 15. novembra odpula iz Rotterdamia za Porto Marghera (Benetke v Italiji), kamor prispe 1. decembra.

P/l »LJUBLJANA« je 23. novembra odpula iz Splita.

M/l »MARTIN KRPA« je v Remontni ladjedelnici Splošne plovbe v Piranu, kjer ji pravljajo vijak.

P/l »NERETVA« je 24. novembra priplula iz Barija v Porto Marghera (Benetke), kjer razklađa tovor.

P/l »POHORJE« je 27. novembra priplula v Rotterdam, kjer manipulira s tovrom.

P/l »ROG« je 23. novembra priplula iz Casablance v Rotterdam, kjer manipulira s tovrom.

P/l »ZELENGORA« je 17. novembra priplula v USNH.

di obkrožje, v zunanjem okviru pa bodo razigrano križarile jadrnice naših obalnih klubov.

Vsiček otvoritvene slavnosti bo vsekakor tedaj, ko bo na povabilo predsednika OLO Koper eden izmed uglednih gostov njen s prve žezoceanske ladje v našem pristanišču vrzeno vrv v ž noj ladji privezel k bitvi. Po izvršenem privetu Gorice in po odigrani državni himni bo predsednik kapitan ladje na kopnu, se javil luškemu kapitanu, le-ta pa ga bo predstavil visokim gostom, ki jim bo javil srečen pristanek žezoceanske ladje ter se graditeljem zahvalil za ustvarjeno možnost, da bodo posjeti tudi velike ladje lahko pristajale ob slovenski obali.

Po tem glavnem sporedu se bo zbral v domati slavnosti skupaj s svojim voditeljskim in projektantskim štabom 450 delavcev. Vodne skupnosti v Kopru, ki so v kratkem času pa z izredno pozitivnočnostjo zgradili novo koprsko pristanišče. Pred njihovo zaslubo domačo zakuskijo bodo podeljena odlikovanja najbolj zaslужenim.

V okviru pomembnosti otvoritve novega koprskega tovornega pristanišča se bodo že prejšnjega dne zbrali na seminar o pomorskem pravu slovenski pravniki, v Ankaranu pa člani Društva Inženirjev in tehnikov LRS, ki bodo postavili predavanje o projektiranju in gradnji omenjene pristanišča.

V New Yorku brezplodna razprava o uporabi vesolja

Na sejah političnega odbora OZN v New Yorku si močno prizadevajo, da bi našli ustrezno formulo za mednarodno izkorisťevanje vesolja v miroljubne namene, kar pa se nikakor noče posrečiti. ZDA in ZSSR sta predložili vsaka svoj nasprotujoči si predlog. Stičnih točk ni, tako da je indijski delegat Krišna Menon izjavil, da sedanja debata skoraj ne daje možnosti za sporazum Dobrovoje Vidič pa je dejal, da o tem vprašanju. Naš predstavnik je že v sami proceduri okrog tega problema nastalo vprašanje medsebojnih nasprotij in hladne vojne, zaradi česar se je jugoslovanska delegacija vzdržala glasovanja.

Radio KOPER

NEDELJA, 30. novembra:
8.00 Narodni zvoki — 8.30 Opereta hi v kmetijstvu — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Nedeljska reportaža: »Spoznavaj domovino in še bolj jo boš ljubi! — 9.20 Zabavna glasba — 13.30 Za našo vas — 14.15 Veseli planšarji igrajo — 14.30 Sosedi kraji in ljudje — 15.00 Vesti — 15.15 Glasba po željah.

PONEDELJEK, 1. decembra:
8.00 Narodni zvoki — 8.30 Opereta hi v kmetijstvu — 8.30 Reportaža: »Prejeli so zaslubo priznanje — 13.30 Vesti — 13.30 Kmetijski nasveti — 14.30 Sportna oddaja — 14.40 Igra trio Marjan Ostrouška.

TOREK, 2. decembra:
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivelj: »Govori predsednik OLO Koper Albin Duje.«

SREDA, 3. decembra:
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 14.45 Od melodije do melodije — 14.30 Okno v svet — 14.45 Filmska glasba — 15.00 Vesti.

CETRTEK, 4. decembra:
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivelj: »Govori predsednik OLO Koper Albin Duje.«

PETEK, 5. decembra:
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 14.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: »Mnenja in predlogi o delu potrošniških sredstev — Malo anketa.«

NAMESTO ZUNANJE POLITIČNEGA KOMENTARJA

Jugoslavija hoče biti enakopraven zaveznik

(Iz govora predsednika Titova v Novem mestu minuto nedeljo)

Menimo, da je aktivna in miroljubna koeksistencija raznih držav edini izhod iz sedanega težavnega stanja v mednarodnem položaju. Tisti, ki nas danes klevetajo, pa nasprotujejo takšni koeksistenci kot jo ustvarjammo mi in pravijo, da napeljujemo vodo na mlin kapitalizma. Mi se z njihovim stališčem ne strinjam; nastane pa vprašanje, če je Jugoslavija edina dežela, s katero se v tem pogledu ne strinjajo. Ali pa se razen Jugoslavije ne strinjajo še s kom drugim. Najbrž drži drugo, tega pa seveda ne bodo priznali. Zato prevzamemo to breme nase. Naj nas kar napadajo. Sli bomo po svoji poti, ker menimo, da v sedanjih časih mednarodne napetosti ni moč graditi socializma, če bomo kar naprej čakali, ali bodo danes ali jutri začele padati atomske bombe in ali bo izbruhnila vojna. Ni isčemo izhod iz takšnega položaja in zato napenjamamo vse svoje moralne, politične in fizične sile, da bi doprinesli svoj delež k ublažitvi mednarodne napetosti.

Govorijo, da se je potrebno vključiti v blok zato, da bi se okreplila fronta socializma in da bi preprečili vojno. Pri tem pa v isti senci napadajo takšno državo, kakršna je Jugoslavija, ki je ne le v svoji daljni zgodovini, temveč tudi v najnovejši — v zad-

nji vojni dokazala, da je močan činitelj v boju proti reakcionarjem, proti mračnim silam, proti fašizmu, in ki je prispevala velikanske žrtve in je vedno pripravljena prispeti, če bo potrebno, nove žrtve za svojo neodvisnost in pravijo, da napeljujemo vodo na mlin kapitalizma.

je in to še v večjem številu kakor v drugih državah, ker so zahodne države visoko razvite? Tudi tam živi ljudstvo, pa zakaj potem ne bi sodelovali z njim, zakej bi zgradili pregraje med nas in zahodne narode v Franciji, Veliki Britaniji, v Združenih državah Amerike, v Nemčiji in drugod?

Kar zadeva naše stike z zahodnimi državami, so z vsemi bolj ali manj dobrimi. Res je, da na Zahodu še vedno širi propagando proti nam, vendar to ni čudno, če upoštevamo, da je tam drugačen družbeni sistem, kapitalistični sistem, mi pa smo socialistična država. Vendar pa si tam ne delajo nobenih utvar, da bomo mi zdrsnili v kapitalistične vode. Tisti ljudje v zahodnih državah, ki nas ne marajo in ki nas v propagandi stalno napadajo, delajo to zaradi tega, ker misljijo, da bodo na ta način slabili ne le nas, temveč socialistične sile nasprotnih. A ne glede na to inamo s temi državami vendarle dobre odnose zaradi nekaterih skupnih koristih. Moram povedati, da Jugoslavija prav zaradi take politike, zaradi politike koeksistence in sodelovanja med raznimi državami uživa pri narodih zahodnih držav velik ugled, prav tako kot ga uživa pri narodih azijskih in afriških držav.

Obvestilo

Po 11. in 13. členu Pravilnika o voznikih motornih vozil (Uradni list FLEJ, št. 31/52) bo Tajništvo za notranje zadeve OLO Koper od 1. decembra 1958 do vključno 31. decembra 1958 podaljševalo veljavnost amaterskih voznih dovoljenj, katerih veljavnost poteka ob koncu tega leta.

Za podaljšanje veljavnosti voznikov-amaterjev potrebno vlagati prvočne niti plačat, nobene takse, temveč mora predložiti le voznisko dovoljenje. Voznik-amater lahko voznisko dovoljenje, ki ga želi podaljšati, osebno prinese na tajništvo pošte ali drugi osebi ali preko matičnih uradov, postaj Ljudske milice ter Avto-moto društvo. Dovoljenje lahko pošte tudi po pošti, pritožiti pa mora poštno znakom za poštno vrnitev dovoljenja.

Veljavnost voznih dovoljenj bo podaljševalo Tajništvo za notranje zadeve OLO Koper, vsak dan v uradnem času v prostorih prometnega odseka, Cankarjeva ul. 31, Koper.

Amaterska vozniska dovoljenja, katerih veljavnost ne bo prvočasno podaljšana, postanejo neveljavna.

TAJNIŠTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
OLO KOPER

Priščen prizor z občinske konference SZDL v Kopru minuli torek: koprski pionirji so pozdravili deležne in izročili predsedujočemu Radu Pišotu lep šopek negeljnove.

OBČINSKA KONFERENCA SZDL V PIRANU

Vedno na čelu vseh akcij

Kot rdeča nit so se skozi obširna poročila in razprave prepletala na nedeljski občinski konferenci SZDL v Piranu prepričljiva dokazovanja, kako člani Socialistične zveze piranske občine čuvajo in krepijo naše politične, gospodarske in kulturne dobrine, z velikim delovno vremenu sodelujejo na vseh poprišjih javnega življenja in so dejansko njegova gonilna sila. Več kot 5500 jih je, to je okrog 74% vseh volilnih upravnencev, kar je živ dokaz, da uživa SZDL med prebivalstvom velik ugled prav zaradi pravilnega usmerjanja dela v njihovo korist. V mnogih krajih je čutiti vsespolno živahnost javnega življenja, temeljito obravnavanje in reševanje najbolj perečih problemov zgolj zato, ker nekatere osnovne organizacije SZDL delajo kot nerazdružljiv kolektiv in ker so delo pravilno porazdelili ter njegov program dosledno izvajali. Največ takih uspehov so dosegli na vseh, medtem ko v večjih krajih občine tak način dela le postopoma prodira v praks. Vzorno so osnovne organizacije organizirale prostovoljno delo. V Padni so v okrog 1000 delovnih urah uredili kulturni dom, očistili napajališča in popravili nekaj poljskih ter vaških poti.

Reševanje ŽIVLJENJSKIH VPRASANJ

(Nadaljevanje s 1. strani) panjsko reševanje posameznih vprašanj, neredno sestajanje odborov in premajhna prožnost. Nalog je pred nami še nič koliko in med njimi na prvem mestu boj za socializacijo naše vasi, v mestih pa organizacija in aktivizacija stanovanjskih skupnosti, kar naj skupaj z reševanjem komunalnih vprašanj neposredno prispeva k dvigu življenjske ravni delovnih ljudi. Naposled niso na zadnjem mestu tudi naloge SZDL na področju vzgoje in izobraževanja odraslih, zatuk samo razgledan državljan je lahko zavesten graditelj nove družbene skupnosti in nosilec pravic, ki mu jih takšna skupnost daje.

V razpravi, ki je trajala več kot tri ure, so se številni delegati podrobneje dotaknili posameznih vprašanj in jih razčlenili, da bo lahko nov odbor na osnovi tega naredil potrebne zaključke v zvezi z nadaljnji delom organizacije.

Konferenco je v imenu okrajnega odbora SZDL pozdravil predsednik Albert Jakopič-Kajtimir, ki je uvodoma poudaril, da je osnovni uspeh organizacije SZDL koprsko občine v tem, da je značilna preusmeritev svoje delo v skladu z našim razvojem in naša tisto mesto, ki ji v naši družbi pripada: postala je parlament naših delovnih ljudi. Ob tej priložnosti je predsednik okrajnega odbora SZDL nakazal tudi nekaj nalog v zvezi s komunalno in stanovanjsko graditvijo pri nas in pozval člane, naj se borijo proti neodgovornemu početju posameznikov, ki dovajajo na naše področje nepotrebno delovno silo in tako ustvarjajo še večjo stanovanjsko stisko ter druge težave, ki jih glede tega imamo že tako preveč.

Ob zaključku konference so delegati izvolili novo občinsko vodstvo in delegate za okrajno konferenco SZDL. Nov občinski odbor bo imel 49 članov.

Podobnih komunalnih ureditev so se lotili tudi v Novi vasi, v Belem križu, Sečovljah ter v Strunjanu. In ker organiziranje prostovoljnega dela ni osnovna dejavnost SZDL, je le dokaz, kako se prebivalci neposredno zanimajo za ureditev boljših življenjskih razmer, so osnovne organizacije SZDL posvetile vso skrb predvsem politično-ideološki vzgoji z organiziranjem raznih študijskih sestankov, dalje proučevanju, kako izboljšati kmetijsko proizvodnjo in reševanje drugih družbenih vprašanj, od popravila šol do izdelave pripomb k družbenemu planu in proračunu. Posebno skrbno so izbrali kandidate za nove odbore osnovnih organizacij SZDL in si zadali takšne delovne obveznosti, za katere je moč trdit, da so realne ter lahko uresničljive, če bodo vsi poprijeli za delo.

Novi odbori SZDL so kadrovsko dobro sestavljeni, le poniekod je opaziti premajhno število žena in mladine, kar bo treba popraviti z njihovo neposredno pridignitvijo k delu, saj prav iz vrst mladine lahko črpajo večino bodočega vodstvenega kadra.

Preobširno bi bilo podrobno poročanje o delu občinskega odbora SZDL, zato se moramo omejiti le na osnovno ugotovitev: odbor je bil delaven, razpravljal in sklepal je o najaktualnejših vprašanjih, organiziral razna posvetovanja, dosledno in objektivno ocenjeval politično in gospodarsko stanje občine, vendar pa je ostala zaradi prevelikega obsega njegovega delovnega toriča še vrsta nerazvozanih vprašanj. Ureditev le-teh bo naloga novozvoljenega 39-članskega občinskega odbora SZDL.

Med te naloge spada na prvo mesto poglobljena politično-ideološka vzgoja članov s prirejanjem raznih seminarjev in tečajev, organizacijska utrditev osnovnih

organizacij SZDL, neposredno sodelovanje z raznimi množičnimi organizacijami ter društvom, dalje pospeševati razvoj kmetijstva in krepliti delavsko samoupravljanje, kakor tudi družbeno upravljanje, ki daje najrazličnejše možnosti za pritegnitev čimvečjega števila članov SZDL k delu za socialistično graditev naše države.

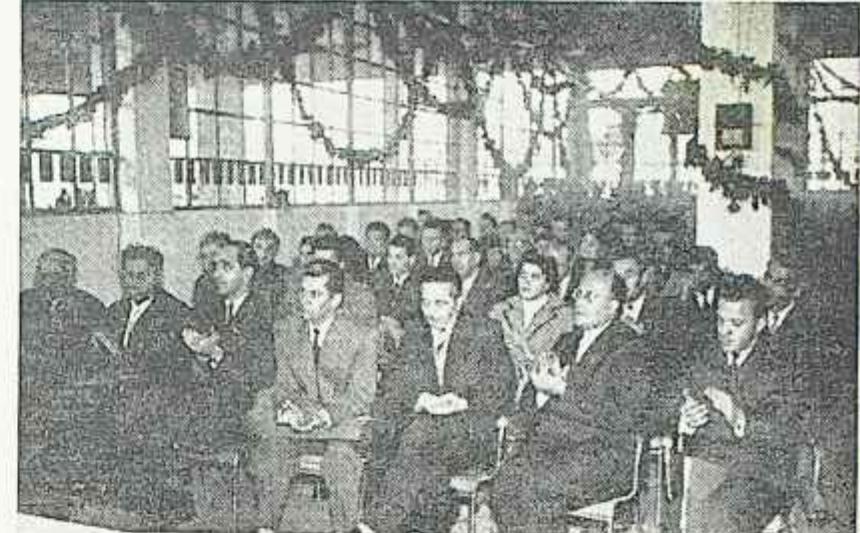
Na tej letni občinski konferenci je bilo sprejetih več konkretnih priporočil za sestavo delovnega programa novega občinskega odbora, ki bo moral predvsem upoštevati želje in pripravljenost občanov, da bi s skupnimi naporji dosledno hodili po poti k blagostenju delovnega človeka.

OBČINI ZBOR SINDIKALNE PODRUŽNICE SLAVNIK — KOPER

Večja odgovornost zaradi pomembne družbene vloge

Med drugimi sindikalnimi podružnicami koprskega okraja je imela svoj občini zbor tudi podružnica avtoturističnega podjetja Slavnik Koper minuto soboto popoldne, le da je bilo njen slavje še veliko pomembnejše, ker podjetje praznuje obenem desetletnico svojega obstoja. Pravzaprav je podružnica izvedla volitve svojega izvršnega in nadzornega odbora in delegatov že prejšnji dan, v petek. V soboto pa je slovesno razvila svoj sindikalni

**Občinski odbor SZDL Koper vabi na svečano proslavo
DNEVA REPUBLIKE,
ki bo nočoj ob 20. uri v gledališču. Sodelujejo mladinski aktivi Glasbene šole, gimnazije in učiteljišča ter DPD Svoboda Koper in italijanski kulturni krožek**

V lepo opremljenem prostoru v podjetju so se minulo soboto zbrali člani sindikata avtoturističnega podjetja Slavnik Koper na svoj občini zbor. V ospredju gostje

NAS GOSPODARSKI KOMENTAR

Veselje ob doseženih uspehih

V prejšnjem pregledu smo napovedali sprejem gospodarskega načrta za prihodnje leto. V teh dneh pa je bila sklicana Zvezna ljudska skupščina in načrt je bil sprejet. Vsekakor je to važen dogodek v gospodarskem razvoju naše dežele in čeprav praznujemo te dni tudi naš največji praznik, ne moremo mimo nekaterih ugotovitev, ki se nam vsiljujejo po sprejemu gospodarskega načrta za prihodnje leto.

Novi načrt postavlja pred nas nalog po vskrjevanju temeljnih gospodarsko-političnih nalog zarači skladnejšega izvajanja celotnega programa. Ta je obsežen in tudi izvedljiv, toda zahteva, da se v vseh pogledih držimo okvirov, ki jih postavlja. Mislimo tu, da je treba upoštevati postavljen obseg na področju proizvodnje, zlasti zapošlovanja nove delovne sile, da se je treba držati obsega in strukture investicij, postavljenih okvirov za uvoz in izvoz itd. Znano je namreč, da so se dosegli in tudi v letošnjem letu pokazale precejšnje razlike med postavljenimi in izvršenimi nalogami. Posebno je to pereče pri zapošlovanju delovne sile, kar je bilo znatno prekoroceno, in pa pri investicijah, kjer smo ne le prekorocili načrt, temveč tudi v drugih pogledih povzročili motnje, ki jih ne bi bilo, če bi se držali načrta.

Glede investicij (kot kaže, je ravno v tem težišču, saj so že pred zasedanjem Zvezne ljudske skupščine največ razpravljali v skupščinskih odborih) je treba omeniti, da bodo v prihodnjem letu le malo zvišane in da bo potrebna največja budnost, da jih ne bi prekorocili. Tudi sicer predvideva načrt varčevanje v vseh pogledih, pokaže pa naj se zlasti v upravi. Večjo skrb naj bi posvetili v prihodnje investicijam, ki kljub razpoložljivim sredstvom zaostajajo; to so investicije za trgovino, obrt, kmetijstvo in v komunalne dejavnosti, posebej pa še

investicije v negospodarske namene, to je za prosveto, zdravstvo in za gradnjo stanovanj. Saj bo treba sredstva, ki so bila letos dolожena v te namene, celo prenesti v prihodnje leto, ker niso mogla biti izkoriscena.

Seveda so še druge naloge, ki nam jih postavlja novi načrt tako glede kmetijstva, uvoza in izvoza, glede ustalitve trga in tržnih cen, pri čemer se predvideva večja intervencija države, če bo treba tudi z uvozom; s tem naj bi se izognili preveč administrativnim posegom na trg in se posluževali bolj ekonomskih. V zvezi z ureditvijo vseh teh vprašanj in drugih posamičnih ukrepov je uprašanje življenjske ravni, ki sloni seveda na povečanju delovne storilnosti.

Sprejem družbenega načrta praznujemo letos s proslavo našega največjega državnega, praznika, kar je bilo že v uvozu poudarjeno. Tako lahko v zvezi s tem slavimo tudi vrsto gospodarskih zmago in uspehov, ki predstavljajo uspeh doseganja načrta. Zato je to pravljivo, da se zavedamo, da je načrt dosegel načrt s posebno svečnostjo zvezano otvoritev ceste »Bratstva in enotnosti«.

Koprski okraj bo razen drugih številnih manjših uspehov slavil po Novem letu začetek rednega obratovanja tovarne »TOMOS«, v nekaj dneh pa tudi pomemben dogodek, ko bo obala v koprskem pristanišču pripravljena sprejeti prekomorske ladje. To ne bo samo dogodek lokalnega pomena, marveč tudi širšega državnega in međunarodnega, saj se naša obala s tem vključuje, sedaj še skromno, v svetovni pomorski promet. Seveda bo imel ta dogodek poln pomen, ko bo zgrajena še predvidena proga, ki bo povezala slovensko obalo in pristanišče z zaledjem.

Tovariš Kajtimir je med drugim močno poudaril pomen novega koprskega tovornega pristanišča, ki ga bomo odprli 7. decembra. »Prej smo samo bili ob morju, s pristaniščem pa stopamo na morje. Odpirajo se nam nove možnosti za povezovanje s svetom,« je dejal tovariš Kajtimir. »Ponovno bomo zahtevali za Konzino status pristaniške železniške postaje, kar so nam nedavno polnomno neutemeljeno odbili. V tej zvezi čaka pomembna naloga med drugimi tudi podjetje Slavnik, ki pomaga vzdrževati utripanje prometa med obalnim področjem in zaledjem.«

Po razvitu prapora je direktor podjetja Viktor Ropret izčrpano orisal razvoj podjetja od ustanovitve do danes. V zanimivih primerjavah je prikazal njegov skokoviti razvoj. Od skromnih začetkov je podjetje zdaj naraslo na 440 zaposlenih delavcev in nameščencev, ki upravljajo z osnovnimi sredstvi v vrednosti 618 milijonov dinarjev!

Podjetje Slavnik ima še velike načrte za izboljšanje svojega dela in bo njegov delovni kolektiv, ki ga k vse novim delovnim uspehom preudarno vodijo organi delavskega upravljanja ob aktivni pomoči partitske in sindikalne organizacije storil vse, da bo upravičil zaupanje skupnosti, ki mu je poverila tako pomembno vlogo pri reševanju prometa kot neločljive veje gospodarstva našega področja in vse domovine.

Po končanem uradnem delu proslave so člani kolektiva predvidili v prostorih gostinsko turističnega podjetja Turist v Ankaranu interno zabavo, s katero so zaključili slovesno proslavo desetletnega obstoja svojega podjetja. —rb

Ob otvoritvi koprskega pristanišča

Pod tem naslovom priredi Klub pomorcev v Kopru v četrtek, dne 4. decembra, v gledališču v Kopru predavanje za vse tiste, ki jih zanimala rast našega pomorstva in bodočnost Kopra. Predavanje bo spremiljalo predavanje filma. Pričetek ob 20. uri.

DUHOVNIKI ZA DAN REPUBLIKE

V torek so imeli duhovniki — člani društva duhovnikov CMD v Postojni polkrajinsko proslavo v počastitev Dneva republike. Privedite se je kot gost udeležil tudi sekretar Okrajnega odbora SZDL Koper Ivan Mavšar.

Referat o gospodarskem in kulturnem napredku Jugoslavije po vojni je imel predsednik pokrajinskega odbora CMD za Slovenko Primorje Alojz Kocjančič.

Zborovnike je v imenu okrajnih političnih organizacij pozdravil tovariš Mavšar.

NA REKI TREBIŠNJICI V HERCEGOVINI BODO ZGRADILI VEC HIDROCENTRALI, ki bodo dajale okrog 2 milijardi kWh letno ali tretjino sedanje proizvodnje električne energije v naši državi. Prva faza zgradilive centrali mora biti končana do leta 1964.

OB PETNAJSTLETNICI USTANOVITVE TITOVE JUGOSLAVIJE, OB DNEVU REPUBLIKE —

29. NOVEMBRU 1958

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR KOPER

ISKRENO ČESTITA PREBIVALCEM KOPRSKEGA OKRAJA IN ŽELI VSEM VELIKO USPEHA PRI USTVARJALNEM DELU ZA LEPŠO BODOČNOST NAŠE VELIKE SOCIALISTIČNE DOMOVINE!

S SEJE OKRAJNEGA SVETA ZA TELESNO VZGOJO

Na vrsti so športni objekti

Konkrezacija in izvajanje priporočil in sklepov kongresa za telesno vzgojo

V torek je bila v Kopru seja Svet za telesno kulturo pri OLO Koper, kateri sta prisostvovala tudi član Izvršnega sveta LRS in predsednik Komisije za telesno kulturo pri Izvršnem svetu LRS Milko Goršič in tajnik te komisije Vlado Dernič. Seja je bila posvečena predvsem konkrezacija in izvedbi smernic in sklepov nedavnega kongresa za telesno kulturo v Beogradu v našem okraju. Svet je sklenil, da bo dal spodbudo za kar najširše obravnavanje problemov telesne kul-

ture v našem okraju glede na sklepe beograjskega kongresa.

Na seji so ugotovili, da naše komune še ne odigravajo tiste vloge v razvoju telesne kulture, kakršna jim je namenjena. Zato so sklenili priporočiti okrajnemu in občinskemu ljudskemu odboru, naj občine že v prihodnjem letu prevzamejo vzdrževanje vseh večjih telesnovzgojnih objektov ter naj se čimprej ustanove posebni skladi za telesno kulturo, kamor bi se stekala vsa za telesno kulturo namenjena sredstva.

Razpravljali so tudi o šolski telesni vzgoji, ki naj bi ji v bodoče posvečali še večjo skrb, o telesnokulturni dejavnosti v podjetjih, o vlogi in delu občinskih svetov za telesno kulturo, ki naj bi se ustanovili in začeli delati v vseh naših občinah, o sodelovanju in morebitnem združevanju TVD Partizan in športnih društev in o drugih vprašanjih s področja telesne kulture. Sprejeli so več ustreznih sklepov in priporočil.

Zlasti pa so poudarili, kako važna je izgradnja telesnovzgojnih objektov, posebej manjših igrišč in telovadis pri šolah, v mestnih naseljih in podjetjih ter po vseh. Sklenili so, da se tudi v Koprskem okraju pridružimo vse-

državni akciji za zbiranje sredstev za izgradnjo in vzdrževanje telesnovzgojnih objektov, za kar se je kongres odločil na pobudo LMJ in ki bo trajala od 29. novembra letos do Dneva mladosti — 25. maja prihodnje leto. Za uspešno izpeljavo te akcije je svet določil poseben štab s Slavkom Prijonom na čelu.

Na seji so se sklenili priporočiti OLO, naj poveri svetu tudi skrb za razvoj tehnične kulture, zaradi česar naj bi se svet tudi preimenoval v Svet za telesno kulturo namenjena sredstva.

Razpravljali so tudi o šolski telesni vzgoji, ki naj bi ji v bodoče posvečali še večjo skrb, o telesnokulturni dejavnosti v podjetjih, o vlogi in delu občinskih svetov za telesno kulturo, ki naj bi se ustanovili in začeli delati v vseh naših občinah, o sodelovanju in morebitnem združevanju TVD Partizan in športnih društev in o drugih vprašanjih s področja telesne kulture. Sprejeli so več ustreznih sklepov in priporočil.

Zlasti pa so poudarili, kako važna je izgradnja telesnovzgojnih objektov, posebej manjših igrišč in telovadis pri šolah, v mestnih naseljih in podjetjih ter po vseh. Sklenili so, da se tudi v Koprskem okraju pridružimo vse-

PIVKA

V Pivki bomo slovensko proslavili Dan republike s slavnostno akademijo, na kateri bo o 29. novembra in o problemih pivske občine govoril njen predsednik Milan Zakrajšek. Podobne proslave bodo tudi v nekaterih večjih vasah, mnogo občanov pa bo priredilo izlete. S.M.

NAGRADE KOPRSKEGA TODA ZA NAJLEPŠE OKRAŠENA OKNA

Turistično opleševalno društvo v Kopru je te dni razdelilo nagrade za najlepše okrašena okna in balkone na področju občine. Prvo nagrado, 3000 din, je dobila Gisela Turšič, Marconijeva ul. 11, dve drugi nagradi po 2000 din sta pripadli Mili Flegi in Tonetu Goršetu, Škocjan, blok XIII, nagrade po 500 din pa so prejeli Vladimir Pavlič, Silva Sršen, Novi blok na Nabrežju JLA, Boris Vodopivec, Janko Gnezda in Pepca Bordon, vsi stanujoči v Semedeli, in Angel Pucet ter Franica Saksida v Valdoltri.

Kaj pravijo drugod...

POMURSKI VESTNIK

•HAVANKE IN •BRAZILKE• IZ POMURSKEGA TOBAKA

V našem predelu gojijo tobak samo za cigare, ki zahteva kljivo s precejšnjimi padavanimi. Sadijo predvsem DPM, naj pomagajo, da bodo sprejem, čim bolj svečani in da bodo za novosprejetje pionirje predstavljali pravi pionirski praznik. Priprave v tem smislu že potekajo. Na Gorenjskem bodo sprejemali v dneh od 23. do 29. novembra.

Pohvalno delo pedagogov

Hranilnice so tokrat razpisale tudi na Koprskem za proslavo mednarodnega dneva varčevanja nagrade za najboljše šolske naloge o varčevanju. Doslej imamo podatke samo za nekaj šol, kjer je Mestna hranilnica Izola—Koper podelila nagrade najboljšim učencem in dijakom. Ti so: Stiplovšek Rudi, dijak PSS, Dijaški dom Pom. sred. šole, Piran, Berzan Viljem, dijak PSS, Dijaški dom Pom. sred. šole, Piran, Peroša Silva, VI. razred osnovne šole, Šmarje, Peroša Nadja, V. razred osnovne šole, Portorož, Sever Tana, IV. razred osnovne šole, Portorož, Kos Igor, IV. razred osnovne šole, Portorož, Cerkvenik Evgen, IV. razred osnovne šole, Lucija, Ferfolja Sonja, II. razred osnovne šole, Lucija, Hrvatin Albin, osnovna šola, Korte, Tul Silva, osnovna šola Korte, Zihel Irena, IV. razred osemletne šole, Izola, Hudales Zoran, IV.b razred osemletne šole, Izola, Pokorn Metka, VI. razred osemletne šole, Izola, Ceglar Magda, VII. razred osemletne šole, Izola.

Nekatere šole še niso dostavile ocenjenih najboljših šolskih nalog. Ko bo Mestna hranilnica le-te prejela, bodo prejeli nagrad-

ne hranilne knjižnice tudi ti najboljši reševalci.

Posebno pozornost so vzbudile nekatere naloge, ki so vsebovale tudi risbe, kako si predstavljajo učenci varčevanje; od teh je bila ena kar odlična. L.J.

V Postojni je bil seminar za kmetije

Zavod za pospeševanje kmetijstva pri OLO Koper je v sodelo-

NOVA KINODVORANA V PRESTRANKU

Na Dan republike bodo v Prestranku slovensko odprli novo kino dvorano. Tako se bo le uresničila dolgoletna želja tamkajšnjega prebivalstva po ustanovitvi te važne kulturne ustanove.

Slavnosti se bodo začele z velikim političnim zborovanjem, na katerem bo o pomenu 29. novembra govoril republiški ljudski poslanec Ivan Regent. Nato bo domači kulturno umetniški društvo priredilo krašo kulturnoprosvetno proslavo, ki ji bo sledila otvoritev kino dvorane s predvajanjem filma »Dolina miru«. — a

vanju s Kmetijsko gozdarsko poslovno zvezo v Postojni priredili dnevdnevni seminar za vodje službe za zaščito kmetijskih rastlin. Seminarju je prisostvovalo več kot 20 kmetijcev s področja sežanske, postojanske, pivske in ilirsko-bistriške občine. Udeleženci seminarja so poslušali strokovna predavanja in si ogledali filme o sodobnem kmetijstvu. Predavanja so bila usmerjena predvsem v spoznavanje bolezni in škodljivcev na kmetijskih rastlinah ter o njihovem zatiranju. Ob zaključku seminarja je bilo sklenjeno, da bodo uveli stalno obveščevalno službo o gibanju rastlinskih bolezni. Vsaka dva meseca se bodo sestali poročevalci in izmenjali svoje izkušnje ter prejeli navodila za nadaljnje delo.

Stina

Vse kaže, da bo Bač le uspel

jih sprememb v delu doslej ni bilo, pokazali pa so se že pozitivni uspehi izvajanja priporočil te analize, posebno še v delovnem procesu obrata na Baču, ki je često tako moralno kakor tudi materialno zmanjševal lepe delovne uspehe ostalih dveh obratov.

Obrat na Baču je sicer najmanjši kljub temu, da zaposluje več kot 150 ljudi, in ustvarja 9% celotnega dohodka podjetja. Kaže pa, da bo ta odstotek vedno večji, ker se izvajajo koristni gospodarski ukrepi. Tako so na primer v prvem polletju zabeležili samo 88% izpolnitve predvidenega plana, medtem ko se je ta odstotek v tretjem tromešecu povečal že na 91. oktobra pa se je dvignil skoraj na 93. Delovne ure za enoto proizvodnje so se številčno znižale, ustalili so se izdelki, zlasti izdelava stolov, za katere imajo zagotovljen odkup verjetno do junija prihodnjega leta. Materialni stroški so se zmanjšali za 9%, delovna storilnost pa se je po nepopolnih podatkih povečala za 11 odstotkov. Vse to daje upanje, da bo obrat letos dosegel letni plan proizvodnje ter tako uspeš-

»KRAŠKI VIHARNIKI« SO OBISKALI VIPAVSKO

Preteklo nedeljo je več kot 30 tabornikov postojnskega taborniškega odreda »Kraških viharnikov« priredilo v počastitev Dneva republike pod vodstvom namerne starosti odreda tovarna Županca izlet na Vipavsko. V Vipavi so pričeli taborni ogenj in ob njem nastopili s pestrim prikupnim programom partizanskih pesmi, recitacij in narodnih plesov.

Pred nastopom v Vipavi so taborniki obiskali na domu v Podnanisu starše padlega narodnega heroja Janka Premrla-Vojka, jih obdarili in pozorno poslušali priovedovanje o življenju tega znamenega primorskega borca za slobodo.

Bilo bi prav . . .

... če bi organizacije SZDL intenzivne tolmačile pomen sodelovanja državljanov z ljudskim odborom in vzbujale v njih interes za probleme, ki se pojavitajo v komuni;

... če bi se končno tudi potrošniški svet pridržil naporem naših upravnih organov za stabilizacijo cen, ne pa ob obstajajo samo na papirju in ničesar ne doprinesejo za izboljšanje stanja v trgovini;

... če bi tudi druga kmetijska posestva, kot je to že storilo kmetijsko posestvo Škocjan-Ankaran, uvedla na tistih delovnih mestih,

kjer je to v kmetijstvu možno, nagrajevanje po enoti proizvoda, kar je veliko bolj vzpotrebno za proizvajalca;

... če bi vodstva podjetij in sindikalne podružnice skupno z organizacijo delavškega samoupravljanja na prvih množičnih sestankih delovnih kolektivov obravnavali prekomerno število boteznin in izostankov od dela ter takoj storili vse za njihovo odstranitev;

... če bi novozvoljeni upravni odbori sindikalnih podružnic takej začeli realizirati sklepe, ki so jih sprejeli na svojih rednih občinskih zborih, predvsem pa tiste, ki se neposredno dotlikajo izboljšanja gospodarjenja in dviganja življenjske ravni članov delovnega kolektiva.

Z OBČNEGA ZBORA SINDIKALNE PODRUŽNICE ELEKTRO-KOPER

Za takojšnjo uvedbo norm in akordov

Sindikalna podružnica podjetja ELEKTRO-KOPER ima široko torišče dela in zato tudi mnogo problemov, ki jih mora reševati v tesni povezavi z upravo in organizacijo delavškega samoupravljanja. Med največje probleme sodi pomajkljiva organizacija dela in trenutna tarifna politika. Plače so namreč za vsako delovno mesto strogo določene v enkratnem

znesku, ne pa v razponih, ki omogočajo neposredno vplivanje na delovno storilnost. To pomanjkljivost namerava podjetje odpraviti z izvedbo analitične ocene delovnih mest in z uvajanjem

Z VSO RESNOSTJO

Občinski komite ZKS v Postojni je organiziral ciklus predavanj, na katerih bo 40-članski predavateljski aktiv tolmačil gradivo VII. kongresa ZKJ. Prva predavanja so bila že pretekli petek, bila so dobro obiskana in so uspela zelo dobro, kar dokazuje tudi živahne razprave. Predavanja bodo v 17 krajih ter bodo zajela tudi partijske organizacije na podeželju. Prirejena bodo dva krat na mesec in se zaključila spomladis prihodnjega leta. S

norm in akordov, dolžnost sindikalne podružnice pa bo, da pri tej akciji sodelujejo vsi njeni člani. Tudi pomanjkanje stimulativnega premijskega pravilnika zavira delo in neposredno vpliva na delovno disciplino, ki ni vedno najboljša. Zato bo potrebno poskrbeti tudi za boljšo organizacijo dela, da bo produktivnost večja. To pa je odvisno od slednjega odkrivanja skritih rezerv in pospešenega izpopolnjevanja strokovnega znanja zapošlenih.

Za dobro rešitev teh problemov bo sindikalna podružnica začela izvajati sklepe, sprejete na rednem letnem občnem zboru, ki je bil minuto soboto. Predvsem so se zavzeli za takojšnjo uvedbo norm in plačevanja zaslužka po delovnem učinku, za stabilizacijo delovne sile in tudi za izboljšanje življenjskih razmer delovnega kolektiva glede stanovanj in preskrbe z nekaterimi prehranskimi predmeti. Vzpostavljeni s temi nalogami bodo kreplili že močno razvito sindikalno športno življenje, tako da bo njihov športni aktiv tudi prihodnje leto z uspehom tekmoval v odborjih, namiznem tenisu, streljanju, nogometu in šahu.

Iz poteka občnega zborova lahko zaključimo, da čakajo to sindikalne podružnico še velike naloge in zavzetost za njihovo izvajanje porača upanje, da se bo ta mladi delovni kolektiv kmalu izkopal iz trenutnih težav in podjetje uvrstil med močne in vzorne gospodarske enote.

—

Predavanje v Postojni

V sredo se je v Domu JLA v Postojni zbrala kopica poslušalcev k izredno zanimivemu predavanju Z. Pečarja, novinarja »Borbe«, ki je preživel letos več mesecov v ognju alžirskega narodnoosvobodilnega boja. Naslov njegovega predavanja je bil: »Med alžirskimi partizani«.

M. A.

V Hrpeljah je gorelo

Pravočasna pomoč je preprečila veliko nesrečo

V noči od sobote na nedeljo okoli ene ure je požarna sirena na postaji Ljudske milice budila prebivalce Hrpelj in Kozine iz snu in oznanila, da nekje gori. V hišu je oživelj celoten. Pripadniki Ljudske milice in prebivalci iz bližnjih hiš so hiteli v smeri proti tovarniškemu poslopju »TOS«, od koder se je v bledo mesečino vilil gost dim. V prvem nadstropju tovarniškega objekta, kjer je steklopihaški oddelek, je iz nepojasnjensih razlogov nastal požar. V tem oddelku je v soboto zvečer delovalo do desete ure v nočni izmeni kakih deset delavnikov. Ko so zapuščale svoja delovna mesta, je službojčič vratar pregledal delavnico in ni opazil nica sumljivega. Okoli ene ure počnoči pa je bil po naključju na dvořišču tovarne in nenehoma zagledal dim, ki je prihaljal skozi spranje oken omenjene delavnice. Planil je po stopnicah v prvo nadstropje, kjer so ga objeli dušeci oblaki dima. Tako je telefončno obvestil postajo LM in obratno vodstvo. Razen mlinčkov ter uslužbenec v nekaterih delavcev tovarne so bili med prvimi na mestu požara prebivalci sosednjih hiš s posodami za vodo. Tovarniška požarna

črpalka ni delovala, zato je bilo potrebno gastiti na ta način, da so si ljudje podajali posodo za vodo iz rok v roke. Razen tega so sprožili več aparatorov za gašenje ognja, ki so bili nameščeni v gorenji delavnici in v hodniku pred njim. Ko so koprski gaislici dvajset minut potem, ko so bili po požaru obveščeni, prihitele na počnoči, je bil požar že udolen.

V steklopihaškem oddelku je zapošlenih okoli 22 žensk pri plinskih grelhah, kjer izdelujejo razne steklene okraske za novotvorno lejko. Glede na sezonski pomen teh izdelkov je podjetje uvedlo v tem oddelku dve delovni izmeni, da bi moglo pravčasno izvrsiti na nobavni rok vezana naročila. Grelni naprave so montirane na leseni pod. Domnevajo, da je pož

IVAN RIBIČ:

Tudi za to bodo plačali

(Odlomek iz povedi SIN. Redna knjiga Prešernove družbe za leto 1959. Oprema S. Mikec)

Njegovo zavorstvo, zraslo z njim, kakor del života, možgan, vsega, kar je potel in misli vsa ta leta, je vedelo, kaj se je godil pravop so dvigovali. Vojna mu je plahutala v poglavljiv pozdrav...

Tedaj ga je na tenu zapekel udarec težke moške roke. Tisti, ki je bil kričal vanj tujo besedo, ga je udaril. Pred očmi mu je mavričasto zamigalo.

«Salut!»

Težka dlan je spet padla po njegovem obrazu.

Drugi pa je zasrel vanj po slevensku:

«Pozdravi vendar zastavo, človek! Si tako zateleban, ali kaj?»

Grožnja je bila v vprašanju. Ni mu je bilo mar. Sploh ni bilo nječesar tisti hip. Ne jeze, ne bojazni. Samo eno, edino: zastavo naj bi pozdravil?

Vojni naj bi — izkazal čast? On?

Preko obeh moških je videl ob robu ceste nekega civilista. Cisto sam je bil. Kakor samotno drevje sredji polja, ki se ne more umakniti nevihi, taksem se mu je zdel. Desnico je držal strmo dvignjeno v zrak, proti zastavi, ki se je dvignila na drog...

To so hoteli — tudi od njega?

Spet se je spačila tromba.

Tisti samotnik ob robu ceste je posvetil roko.

On pa je pomisliš žalostno misel: eaj njegova desnica se je povesila že dokaj let prej... Vojna sama mu jo je povesila.

Zasišla je tlesk udarca, ko je pada na njegovo lice težka dlan...

Skozi kopreno udarcev, pekoče razbalega obrazu in skozi migotanje prispodob o njegovi že zdavnaj povešeni roki, je videl, kako je ulica spet oživila in da so bili spet ljudje na njej.

Tudi ekrog njega so bili ljudje. Prejšnja dva moška v civilu in troje vojakov z zlatimi našivami. Officerji, Eden izmed njih je nosil črno srajco...

«Zakaj niste izkazali čast zastavi?» je vprašal tisti, ki je znal slovensko. «Menda veste, da je treba pozdraviti! Kaj pa tako bedasto bujite vame! Legitimacijs! Menda imate legitimacijs!»

Segel je z leveko v žep in iskal legitimacijs.

Tudi manjši od obeh civilistov, tisti, ki ga je bil, je segel v žep. Izvlekel je dvoje tankih, svetih spojki. Moral se je spomniti čoškega študenta, kako mu je sneli okovje... ta-

krat, ko ga je spremjal pred nagle sodišče.

«Nimam legitimacijs,» je povedal.

«Doma sem jo pustil.» Slovensko govoreči civilist je nekaj razlagal oficirjem. Najbrž to, da on ni imel legitimacijs.

Tisti s spojkami je trznil z vsem životom in mu pokazal, naj stegne roke, da ga bo ukenil.

Ni se zganil. Kako pa naj bi mu bil pomolil obe roki, tudi če bi hotel!

«Ne počenjajte nedumnosti!» je srnil vanj drugi po slovensko. «Zal vam boše! Zgrabil ga je za roki in ju dvignil.

Ko pa sta mu hotela s silo nadeti okovje, se jima je desnicu izmužnila in milahce omahnita nazaj ob život.

«Kaj pa je za vašo roko?»

«Nič,» je povedal z glasom docela neznanega človeka. «Hroma je. Invaid sem.»

Spustil mu je ře levico.

Cuti je, kako je omahnita s prav tako mrtvo težo, kakor male prej desnica.

Potem je slišal, kako je možem v uniformah in civilistu, kateremu dlan je še vedno čutil na obrazu, govoril po njihovo. O tem, da je invalid, Jim je najbrž pravil.

Officerji so prasnili v smeh. V gledališču, nekoliko pojoč in razposajen smeh. Nekaj so govorili drug drugemu, pogledovali zdaj njega, zdaj onega z okovi v roki in se smejni, smejni. Bilo je, kakor bi se tolkli po kolenih.

Potem se je iznenadila zavedel, da je bil spet sam. Ne onih treh v uniformah ni bilo več, ne obeh civilistov.

Težavo je zbral toliko moči, da se je prestopil.

Na zdravila za Pavla je pozabil. Cutil je, da je hitel in dobro mu je delo, da je hodil nitro. Take bo čimprej doma. Vendar je hkrati vedel, da bo tisti sto korakov pred domom zavil vstran, v gostilno, kjer je sicer izplil vsak dan kozarec vina, včasih, kadar mu je bilo naj hudo narobe, pa toliko, da je mogel razmisljati o čem drugem, ne le o tistem, kar je klicalo na miso pijače čez vsakdanjo mero.

«Vi ste pivec, da!» mu je večkrat hotel polaskati gostilničar. »V vseh letih vas se nisem videl kolikaj pletjanega...»

Trapi! Sač pa tudi nikdar ni nalihal želodca! Dušo je izplakoval, kadar je spil več, kot je bilo moža za vsak dan treba. Zakaj naj bi potem opelal z nogami in meril cestu?...

In noco bo spet pil, čeprav se je bal, da se je nakopičilo preveč, da bi bilo mogoče splakniti z emocijnostjo vina, česar ljudje z vso pametjo niso mogli spraviti s sveta.

A pil bo vseeno. Nekoliko odmaknil se bo vendar!

«Oče!...»

Slišal je hitre korake za seboj, in vse je bilo tako, kakor da je nekdo poklical njega, čeprav to ni bilo mogote. Se nikoli ga ni nihče v življenu takoj imenoval.

Klic se je ponovil.

Tedaj je čisto natanko in vsemu čudnemu navkljub spoznal, da je klicanje res veljalo njemu.

Dane je bil. Dohitej ga je že, ga

nenavadno resno pogledal in ga prilej za roko.

«Bal sem se že, da sem vas zgrešil...»

«Kako zgrešil? Za menoj si se? Zakaj?»

Vsi njegovi čuti so bili nenadoma ubrani v grlo stiskajočo svečanost. Danetov klac za njim — «Oče!» — pa stisk, močan, topel stisk njegove roke in resnoba njegovega pogleda — vso to je bilo kakor obred, pri katerem ni bilo mogoče dosti in na glas govoriti.

«Povedali so mi, da ste šli tod,» je dejal Dane, še vedno z roko na njegov.

«Kdo... ti je povedal?»

«Moji, no, moli prijatelji. Fantje.»

«Počnjo me? Videli so me?»

«Hitel so mimo vas... ko je prihajal tista banda. V neki vezi so čakali, da je bilo končano snemanje zavarte.»

Pogledal mu je v oči. Ali je razumele, da ni smel, da ni imel pravice govoriti o tem — da je vedel, kako so ravnali z njim? Je. Ker ga je samo rahlo stisnil za roko in pogledal da je prej cestu, kakor bi hotel reči: Grevar?

Sil sta.

Drug ob drugem. Tako, da sta se skoraj dotikala.

Bilcu odcepila je on nekoliko zadral korak. Moral je Danetu povedati, da še ne gre domov, da je moral še prej v gostilno. Ne zaradi vina samega, kakor bi utegnil misliti.

Dane Dane je menda vse vedel o njem: sam je zavil na stransko cesto, proti gostilni.

Kako je le mogel to vedeti!

Ga je res tako globoko poznał? Cudno, cudno, kakšen je bil ta — ta njegov fant... On pa je hodil mimo njega, kakor bi bil na pol stop ves na čas, odštar ga je bila Pavla priveda k hiši. Saj bi mu bilo življenje skoraj zložnejše, če bi bil že prej sprevredil, kako blizu sta si mogla biti s fantom...

Zalost nad nečim izgubljenim in po svoji krvidi zapravljenim, je bila v tem spoznanju.

Dane je šel pred njim čez ves goštinski prostor v najoddaljnjejši kot.

Si je tudi on želel, da bi bila sama?

Ko bi bil prej videl tega svojega fanta, kakor ga je gledal zdaj!

Naročil si je ošinko vina in pogledal Daneta, kaj bo on.

«Ne,» je rekel Dane goštinskičarju.

«Liter prineselite!»

«Belega?»

«Tistega... ki ga ima oče najrajši. Ze veste.»

Spet — oce...

In tako vajeno, brez vsakršne trdote in brez vse oknosti, je bil to povedal... Menda ga je že vsa ta leta imel v sebi za očeta, zaradi rednega ali celo zato — o moj bog — ker ga je imel rad... On pa je bil tako strahotno sam. Kako vse drugače bi moglo biti!

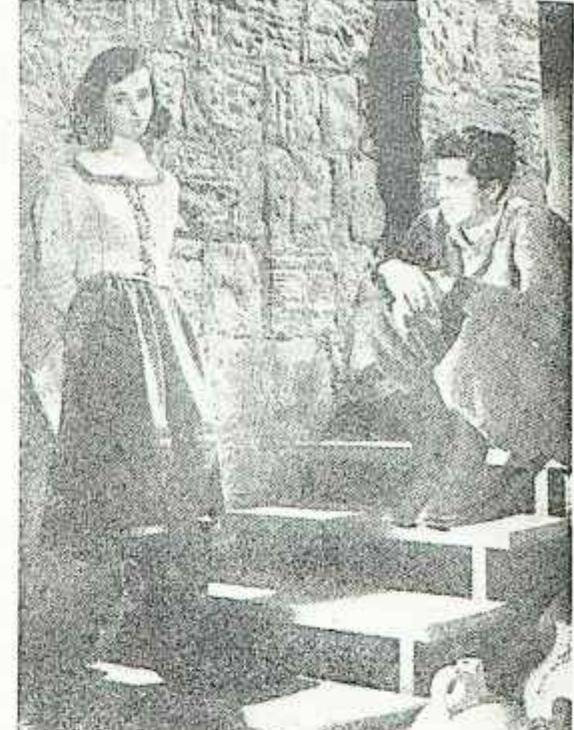
Sina si je želel — imel ga je — pa ni vedel zanj: Življenje se mu je menda spakovalo, ker je bil nemara le preveč sprt z njim.

In liter vina je naročil Dane...

Celo to je vedel, da se on danes z osminko ne bi mogel poteliši! Pa ga ni nikdar videl piti drugače, kakor samo kozarec, največ dva. Zelo je pazil na te stvari. Da bi ga videl pobiti čez mero, bi se mu zdele, kakor bi stal nag in zasramovanja vreden pred njim. Za kozarec pa so otroci smeli vedeti. Možnost je bila v tem,

Zalostni dnevnik holandske Židinje Anne Frank, ki je vzbudil toliko pozornost v knjigi in v dramatizaciji po odrh vsega sveta, snemajo zdaj tudi na filmski trak v Ameriki. Pretresljiva zgoda prezgoraj dozorelega dekleta bo tudi v filmski prireditvi ohranila znani naslov »Dnevnik Anne Frank«. Film snema režiser

George Stevens, glavno vlogo pa je izmed tisočev kandidatov dobila mlada Millie Perkins. Na sliki jo vidimo v sceni filma s svojim mladim prijateljem Petrom, ki ga igra Richard Beymer

Nove knjige za naš mladi rod

MANKO GOLAR: GODE ČRICEK

menjava letnih časov in drobne otroške dogodke. V teh pesmicah bodo otroci našli sebe, svoj svet in predstave o njem.

France Slokan in Stane Kumar:

KDO JE NAJMOČNEJŠI?

Stirideseti zvezek Čebelice ne prinaša običajne pravljice. Pisatelj France Slokan in ilustrator Stane Kumar sta uporabila star motiv, pradavno človekovo razmišljjanje o veliki moči vseh naravnih sil in o človekovem zmagovitom spoznanju najmočnejšega.

To je znani motiv v številnih pravljicah domala vseh narodov.

Autor je to zanimivo snov obdelal na dokaj izviren način, kot okvir je uporabil preprosti pokrov o atomu in njegovi funkciji.

Najmlajše bralce je s tem uvedel v abecedo najmodernejsih spoznanj in znanosti.

RED DELA I. STOPNJE ZA LJUBIŠO JOVANOVIĆA

Predsednik Jugoslavije Josip Broz-Tito je odlikoval z redom Zasluge za narod I. stopnje Ljubišo Jovanovića, prvačka drame Narodnega gledališča v Beogradu, ob 30-letnici njegovega umetniškega delovanja in za zasluge na področju dramske umetnosti.

Kmalu potem so ga klicali na policijo. Referent je bil radoven, kako je z njegovim dovoljenjem za bivanje v državi. Nič drugega mu ni hotel. Ludvik je pa zavolhal, da ga utegnijo na lepem izgnati. Torej ga v tovarni niso zaman opominjali.

Nazaj čez mejo mu ni dišalo. Dom in domače bi že rad pogledal; dostikrat ga je zaskominalo po svidenju. Poredko so mu pisali, on jim je pa še bolj na redko odgovarjal. Že dolgo se mu ni oglasila Vrsnikova Tilka, tudi njo bi rad videl. In marsikoga. Vedel pa je, da bi ga ne pustili.

«Kaj se sploh repenčite? Saj niste niti naš državljan! Nikar ne pozabite tega.»

«Pa sem Slovenec!»

Mirno, brez obupne ježe jim je povedal, da se nimajo pravice tako očitno norčevati. V tovarni so trpeli marsikoga, ki bi mu lahko isto očitali. Seve, bil jim je pri srcu, ker je razumel, kaj gospodje žele od svojih strokovnjakov, od priganjačev, ki so poznali to zemljo samo kot vir ugodja. Bili so vredni sluge svojih gospodarjev. Ludvik ni sovražil delavcev, ki so govorili drug jezik kakor on in so vendar z njim vred okušali težo dela in dobrote proletarcev. Vselej so mu pa bili zoprni naduteži, ki so radi kazali, da so nekaj ved zato, ker drugače govere. Tudi na ravnateljstvu jih je nekaj sedejo.

Zaman je poskušal obdržati mesto. Zaman se je zavzela zanj organizacija. Zgodilo se je po volji gospodov.

TONE ČUFAR

Le tovariše je imel

(Odlomek iz povedi NOVA GAZ, ki je izšla v zbirki povedi in črtic pod istim naslovom. Knjige je izdala Cankarjeva založba v Ljubljani v izboru in opremi Cveta Zagorskega. Knjige nismo prejeli v oceno)

Skoro vselej, kadar je šel Božec Ludvik po mostu nad Kokro, je rad pogledal čez ograjo. Glosoko dol in ozki strugi se je pelnila voda, on pa je lahko prešel prepad in se znašel na drugem bregu. Za vse, ki so hodili čez most, je bilo to nekaj povsem naravnega. Ludvik je pa rad pomisli, da čez marsikakšno globel ni niti hrvi, a je kljub temu treba preiti na drugo stran.

Preteklo je že nekaj let, ko je

SINDIKALNI OBČNI ZBOR V »PLAMI« — PODGRAD

Velik prispevek sindikata v razvoju podjetja

Preteklo soboto popoldne je bil občni zbor sindikalne organizacije v tovarni za predelavo plastičnih mas »Plama« v Podgradu. Med lanskim in letošnjim občnim zborom se je povečalo število članov tega sindikata od 62 na 84. Iz poročila dosedanjega upravnega odbora je bilo razvidno, da je delo sindikalne podružnice v preteklem poslovнем letu trpelno zaradi pomanjkanja izkušenj. Premalo pa je odboru pomagal občinski sindikalni svet.

V ospredju razprave je bilo vprašanje novega tarifnega pravilnika, ki ga je uprava podjetja pred kratkim predložila ObLO v

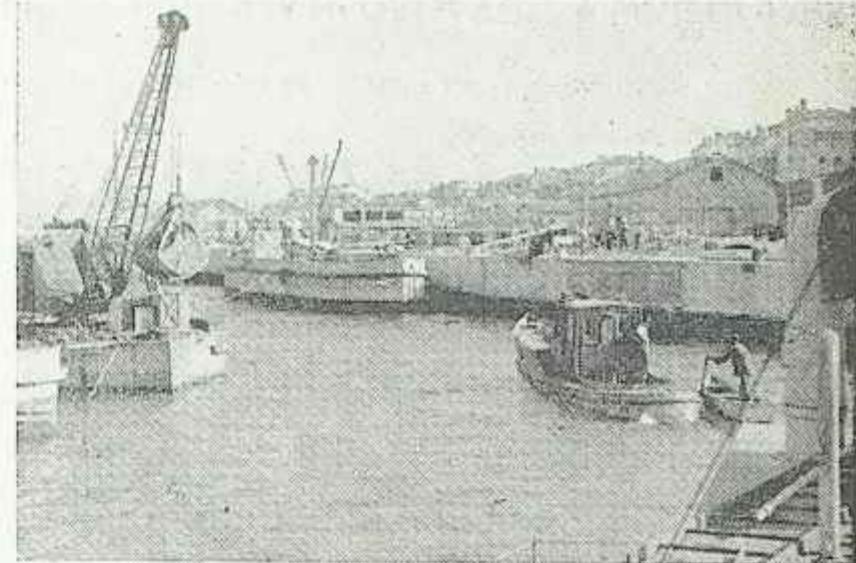
potrditev. Predlog tega tarifnega pravilnika predvideva znatno povečanje postavki za posamezna delovna mesta, tako da bodo plače vsklajene s plačami v drugih podjetjih teh ali sorodnih industrij.

Član kolektiva Milenko Blagojević je sprožil razpravo o zdravstveni zaščiti, ki je pomanjkljiva. V vsej občini tudi ni zobne ambulante in na občnem zboru so predlagali, naj bi sindikalni predstavnik ugotovil na skupščini okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, koliko sredstev je bilo porabljenih za zdravstveno pomoč delavcem podjetja od njihovih plačanih prispevkov za socialno zavarovanje. Predlagali so tudi, da bi poskrbeli za sredstva s katerimi bi postopoma reševali stanovanjsko vprašanje, in predlagali, naj bi za sedaj že obstoječa stanovanja popravili tako, da bodo ustrezala higieniskim zahtevam.

Novi upravni odbor se bo moral zavzeti tudi za kulturno in športno življenje kolektiva. Razen godbe na pihala in pevskega zabora, ki se uspešno pripravlja na svoj prvi javni nastop, bi želeli člani sindikata gojili tudi dramatiko, nogomet in še druge kulturne in fizkulturne panoge, ki bi jim nudile zdravo in prijetno razvedrilo izven tovarne. Sprejeti sklepi občnega zabora predvidevajo tudi organiziranje strokovnih predavanj in poučne ekskurzije, dalje skrb za vzgojo mladega kadra in za sistematično politično vzgojo vseh članov. Nova sindikalna uprava bo moralna tesneje sodelovati z upravo podjetja o vseh perečih vprašan-

njih. Govora je bilo tudi o predvideni spojivti podjetja Plama in Partizanka v Kopru. Ta ukrep bi gospodarsko utrdil obe podjetji in jima omogočil hitrejši razvoj. Podjetje Plama bo v nezmanjšanem obsegu večalo svojo proizvodnjo in po predvideni združitvi bi se laže upirali hudi konkurenči velikih podjetij.

Občni zbor sindikalne podružnice je bil zaključen s sklepom, da bosta upravni odbor in članstvo v bodočem poslovнем letu s poglobljeno in vsestransko dejavnostjo odstranila pomanjkljivosti dela preteklega leta ter usmerila svoje delo v tempo razvoja in napredka podjetja in komune. J. Z.

Vrvež ob novi operativni obali koprskega tovornega pristanišča je v teh dneh pred otvoritvijo posebno živahen

PRED OTVORITVILJO NOVEGA KOPRSKEGA PRISTANIŠČA

V pomorskem prometu ne bo zastoja

Predstavljajte si na pomoču novega koprskega pristanišča mogočno lokomotivo, njene rezke živige in jekleni zven odbijačev, ki se oglašajo v momotonu rohnenje žerjav, da človeku para ušesa. Lokomotiva, vprežena v dolgo kompozicijo natevorjenih vagonov, brzi proti Rijanskemu dolini. Mud se ji kot vsem sopotnikom našega časa...

Cudna prispevka, kajne? Mogoče podobna tisti, ko je pred dobrim letom in pol nekdo trdil, da ni dated dan, ko se bo ob pomolu novega koprskega pristanišča zasidral prvi prekomornik. Neki nejevernik mu je takrat potipal žilo in rekel: »Vem, da si Šajivec, zato prihrani to tevezenje za prvi april!«

Res, kar se je zdelo takrat težko izgovorljivo, je danes že stvarnost; na prekomorniku »Gorica« so namreč že podkurnili kotle, da ne bi zamudili na veliko svečanost, ki bo 7.

decembra v Kopru, ko bo otvoritev pristanišča.

Zopet nekdo meni, da so majhni izgledi za uspešno eksploatacijo novega pristanišča, ker ni železniške povezave z zaledjem. Z drugimi besedami: transportna zmogljivost na kopnem ne bo kos povečanemu pomorskemu blagovnemu prometu. In to že danes, ko je dograjena komaj prva tretjina pristanišča.

Komur se zdi ta ugotovitev realna, je gotovo prezrl obstoječi velikega, v Jugoslaviji celo največjega transportnega podjetja - Intereuropu, ki se je pripravila na novonastalo situacijo in bo najmanj dve leti lahko vzdrževalo z zaledajem tako zvezzo, da v novem pristanišču ne bo prislo do zasteja. Se več: avtomobilski trans-

port zagotavlja hitreje prevoze, ne posredno dostavo blaga, dostopnost in končno tudi večjo rentabilnost. Prav zaradi teh razlogov dajejo skoraj povsod v svetu prednost kamionskim prevozom blaga. V ZDA je ta že skoraj popolnoma izpodrinil železnico, ki je zastopana komaj se s 13 odstotki. Seveda je danes pri nas še povsem drugačno stanje, zato železnici nihče ne odreka nadve pomembne vloge, ki jo bo prej ali slej odigrala na našem obalnem področju.

NOVA OBLIKA GOSPODARSKEGA SODELOVANJA

»Kooperacijo na kolesi« bi lahko imenovali nenavadno obliko gospodarskega sodelovanja, ki so ga sklenili podjetja »Intereuropa«, »Ljubljana-transport« in Javna skladišča v Ljubljani. Ni treba posebej podpirati, da je ta zvezza rezultat splošnega zagovarjanja združevanja podjetij zaradi večje učinkovitosti in solidnega zajemanja nekega gospodarskega poprišča. Težnja tega ukrepa je seveda dokaj konkretna: povečati zmogljivost avtoparka, da bo kos povečanemu pomorskemu blagovnemu prometu, ki se bo razvijal v Kopru.

Tudi pomanjkanje skladiščnega prostora v Kopru bi nedvomno ustvarilo situacijo, ki bi lahko posmnila zastoj v transportu. Zato boša partnerja - »Intereuropa« in »Ljubljana-transport« prevažala blago neposredno z ladij v Javna skladišča

v Ljubljani, kjer je gospodarski in prirodni center naše republike.

O »Intereuropi« kot transportnem podjetju, ki predstavlja tipičen primer gospodarske enote z naglim vzponom, smo na našem listu že brali, zato bi bilo zanimivo pogledati tudi v notranjosti tega mehanizma, posebno sedaj, ko je znano, da bodo breme celotnega blagovnega transporta v novem koprskem pristanišču nosili omenjeni trije kooperanti.

»Intereuropa« predstavlja že sama zase največje avtomobilsko transportno podjetje v Jugoslaviji, 66 kamionov s prikolicami in zmogljivost 1250 ton tvori vozni park, ki mu je naša okrajno področje postal pretešno že lansko leto. Takrat so se namreč oskrbeli z novimi kamioni najboljšim znamkom, med njimi tudi z domačimi TAM, ki so se odlično obnesli in jih bodo kmalu dopolnili (kompletirali) še z ustreznimi prikolicami.

Solidnemu uvoznu parku in visoki zmogljivosti je pripisati, da je podjetje »Intereuropa« uveljavilo tudi v mednarodnem transportu. Uprava podjetja je sklenila največ pogodb za mednarodne prevoze z Italijo, Avstrijo, CSR in Madžarsko. Težko bi nasteli sortiment teh prevozov, ki znašajo okoli 20 tisoč ton letno. Gradbeni materiali, bombaž, surova guma, avtomobilski deli in rdeče so le del sortimenta, ki so ga prevzeli mogočni avtovlaki križevi po Evropi.

Jasno, da se je položaj podjetja z nastankom koprskega pristanišča bistveno spremenil in zmogljivost tudi s predvideno dopolnitvijo voznega parka ne bi zadovoljila. Zato je kooperacija s podjetjem »Ljubljana-transport«, ki razpolaga z avtoparkom, katerega nosilnost se suhe okoli 500 ton, zares idealen izhod in hkrati zagotovilo, da bo kapacitet združenega voznega parka zadoščala potrebam koprskega pristanišča v naslednjih dveh letih, ko predvidevajo 150 oziroma 250 tisoč ton pomorskega blagovnega prometa.

Večjega prometa pa tudi združena partnerja najbrž ne bi zmogla, zato bo tedaj železnica neobhodno potrebljana in bo tudi rentabilna. Seveda kamionski transport tudi z izgradnjeno železnico ne bo odveč. Nasprotno - pokvarjivo blago, kot južno sadje in razna živila, ostanejo še nadalje domena obeh partnerjev, ki bosta imela s hitrimi prevozi, posebno v transitu polne roke dela.

Zanimiva je tudi ugotovitev, da imajo solidine ustrezeno transportno podjetje »Intereuropa« še eno prednost: nizke prevozne cene. T/km (tonski kilometri) računajo samo nekaj nad 19 dinarjev, medtem ko znaša tarifna postavka pri vseh ostalih podjetjih celo 40 dinarjev in več po t/km. In to kljub izredno visokim cenam avtomobilskih gum, saj stane kompletna oprema gum za avtopark, ki ima 16 koles, celih 7 milijonov dinarjev. Ker se gume po prevozilih 60 tisoč kilometrov obrabijo, si lahko predstavljamo visoke stroške podjetja samo za ta nadomestila, kajti domači takso velikih profilov še ne provizujemo.

Praksa bo kmalu pokazala, da se bodo optimistične napovedi, ki jih obeta kooperacija trebajo velikih podjetij, uresničile. Sicer pa nihče ne dvolimi, da bi prizadevni kolektivi sorodnih podjetij in močni motorji avtovlakov ne bili kos veliki in odgovorni nalogi.

POMORSTVO, št. 11/1958

Iz vsebine:

B. Cuculić: Morje in pomorstvo na svetovni razstavi v Bruslju; D. Čubrlić: Naše pomorstvo na Dunajskem velesemu; Problemi v svetovnem pomorstvu; kap. M. Bekun: British Tanker Company; V. Pirnat: Iz Koroče na Lastovo; A. Novikov-Pribolj in morje; vipi: »Zelengorac in dijaki«; »Slovenski potapljači v Senjskem kanalu; J. Dodik: Lepa je naša slovenska obala; Železniška zveza s Koperom; Koprska luka v juliju je avgustu; Statistični pregledi iz Lloyd's Register 1957: Gibanje tujih ladij skozi naša pristanišča itd. Priloga: Vestnik Združenja pomorskega brodarstva.

Uspelo tekmovanje streških družin

V počastitev dneva republike je bilo v nedeljo v Postojni veliko propagandno streško tekmovanje z zračno puško, ki so ga ga udeležile moške ekipi streških družin iz Izole, Portoroža, Pivke in Postojne ter ženski ekipi iz Izole in Postojne.

Pokroviteljstvo nad tekmovanjem je prevzel delavski svet grosističnega trgovskega podjetja NANOS iz Prestranca, ki je zma-

Moški posamezno: 1. Corkalo

(Izola) 170 krogov; 2. Mikoletić (Postojna) 165 krogov; 3. Djurić (Postojna) 163 krogov.

Plasman moških ekip: 1. Izola 790 krogov; 2. Postojna 751 krogov; 3. Pivka 699 krogov; 4. Postojna B (izven konkurence); 5. Portorož 524 krogov.

Ženske posamezno: 1. Pučko (Izola) 156 krogov, 2. Žorž (Postojna) 155 krogov; 3. Koren (Izola) 147 krogov.

Plasman ženskih ekip: 1. Izola 715 krogov; 2. Postojna 706 krogov.

Po tekmovanju sta zbrane streške pozdravila v imenu organizatorjev tekmovanja sekretar SD Postojna Jože Djurić in v imenu okrajnega in občinskega komiteja ZKS Slavko Černelič. Najboljšim strelecem je predstavnik delavskega sveta podjetja NANOS Živojin Gacin podelil spominske pokale in diplome.

Tekmovaleci so ob zaključku tekmovanja izrazili nezadovoljstvo, da se tako pomembnega okrajnega tekmovanja ni udeležila SD Koper, ki pa ne zamudi večjih streških tekmovanj republiškega značaja. M. A.

SLOVENSKI JADRAN
v vsako hišo
Slovenskega Primorja

Člani postojnske streške družine po uspehem tekmovanju

ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA

GOSPODINJSKI ODSEK PRI EKONOMSKI SREDNJI ŠOLI V KOPRU

Dobili smo nov poklic: gospodinjski tehnik

Pravzaprav je že dolgo tega, kar sem imela namen pisati o gospodinjskem odseku pri koprski Ekonomski srednji šoli. Bilo je to ob koncu preteklega šolskega leta, ko so zapuščale šolo prve maturantke. Toda od nameri do izpolnitve je dolga pot in včasih tako prepletena, da niti sam ne več, zakaj si krenil z začrtane smrmi. Takrat bi tako lepo lahko zapisala v uvod: drage naše braanke, dovolite mi, da vas seznamim s prav posebno šolo pri nas, edina je v Sloveniji, edina v vsej državi. Stirje leta so pretekla, odkar so jo ustavili, te dni jo zapuščajo prve absolventke.

Dobili smo nov poklic: gospodinjski tehnik. Nikjer ga še ne boste našli v spisku poklicov, toda marsikaj smo že spremenili in dobili novega, tudi to pride na vrsto. Potem bi vam lepo po vrsti našeli, kakšna šola je to, kako so dekleta in starši zadovoljni in kam pojdejo absolventke v službo. Končalo pa bi z opozorilom za vse tiste, ki se še niso odločile, kakšen poklic bi si izbrala: gospodinjski tehnik, to je poklic bočnosti, potrebovali vas bodo vedno bolj, premislite, če imate za to veselje in prideite v Koper.

Ta, to bi bilo lepo. Toda zdaj sem zamudila absolventke, zamudila vpis v šolo in niti prvo polletje še ni mimo. Zamudila v ih višakodnevna tekanja, sestankov, konferenc, pisanih, pa vedno ponavljajočih se skrb, teden dni pa je tako hitro okoli in vsak teden izhaja naš časopis.

Ta uvod je zelo oseben, prav tako opravičilo. Težilo pa me je od poletja sem, imela sem mučen občutek, da sem ta dolžna dekleto, ki so morda pričakovala, da bodo o sebi kaj brala, pozitivnimi pedagogom, pa tudi sama sebi.

In zdaj je pravzaprav naneslo naključje, da sem obiskala Ekonomsko srednjo šolo, da bi vas seznanila z njenim gospodinjskim odsekom. Naj bo to eden izmed drobnih kamenčkov, ki tvorijo veličastno in mogočno zgradbo naših uspehov ob 15. obletnici rojstva naše socialistične domovine; to je eden izmed tistih kamenčkov, ki podpirajo dva trakta z napisoma: prosveta in gospodarstvo. Šola, ki daje kader za gospodarstvo, za tisto gospodarstvo, ki je bilo in bo vedno temelj in izhodišče za boljše življenje, pogoj za uresničitev vseh naših želja po višji življenjski ravni.

Primerjava naše gospodinjske šole s katero drugo ni mogoča. Iz preprostega vzroka: druge niso, vsaj pri nas ne. So pa take šole v navadi v razvitejših deželah, v takih, ki se zavedajo, da je gospodinjski posebna veja gospodarstva, proizvodnega in potrošnega. Kot povsod, velja tudi tu dobra organizacija dela, izkorisčanje vseh možnosti, ekonomika, znanje. Vse to si pridobi človek s sistematičnim delom. Čim več jih bo, ki to zna in obvladajo, tem večjemu številu bodo lahko posredovali svoje znanje. V konkretnem primeru: čim več strokovno, ekonomsko-gospodinjsko izšolanega kadra bo v našem gostinstvu in turizmu, pri družbeni prehrani v menzah, v dijaških domovih, internatih in podobno, v obratih stanovanjskih skupnosti ali pri instruktivnem in pedagoškem delu pri zavodih za pospeševanje gospodinjstva, tem bliže bomo svojemu cilju. To je način, kako bo to znanje prodrije tudi v individualno gospodinjstva in način, da bomo cenili gospodinjo, njeni odgovorno in težko delo.

Ta prepotrebni kader, ki naj bi se imenoval gospodinjski tehnik, daje gospodinjski odsek pri naši Ekonomski srednji šoli v Koprnu. Njihov učni načrt je popolnoma normalen, le da se uči namesto stenografije in strojepisja, kot drugi učenci ESS, hranoslovja in gospodinjstva. Razen teoretskega pouka imajo učenke praktično delo v šolski eksperimentalni kuhinji, v počitnicah pa še eno do dvomesecno prakso izven šole. Torej ko dekle konča to šolo, je podkovana razen v običajnih predmetih ekonomski šole še v gospodinjstvu, zlasti njegovi ekonomiki (sem sodi stanovanjska izgradnja, čiščenje in vzdrževanje stanovanja, manjša popravila, ureditev vrta, igrišča in podobno) in hranoslovju, ki govorijo prehrani zdravih in bolnih ljudi, o raznih dietah, prehrani nosečnice, otročnice, dojenčka, stroka itd.

Kako potreben je tak kader, se zavedajo tudi okrajni in ljudski odbori ter druge organizacije, ki štipendirajo letos 34 gojenk (vseh je 78). Toda od vseh teh gojenjih je le 9 iz koprskega okraja, druge so iz drugih predelov Slovenije, največ s Stajerskega in iz Prekmurja. Ta podatek načne prav posebno vprašanje: ali je res le koprski okraj dolžan vzdrževati šolo, ki vzgaja ta nov in potreben kader, ko ta kader odhaja od nas in se vrača v domače kraje? Šola se namreč bori s finančnimi težavami, tudi učenega osebja nima dovolj in tako so morali že letos zavrniti okrog 30 prošenj za vpis v prvi letnik. Ko sem že pri težavah in željah, naj povem še eno, ki so mi jo zavale prijazne profesorice: Na tem polju smo pionirji, nimamo ugled in zeleni bi si več strokovne pomoči Centralnega zavoda za pospeševanje gospodinjstva iz Ljubljane. — Prav gotovo je bodo dobile.

Gotovo vas še zanima, kako je z lanskimi prvimi absolventkami šole. Končalo jih je 15 in človek bi pričakoval, da bo ta ekonomsko-operativni kader (za razliko od pedagoškega, ki ga daje Višja gospodinjska šola v Grobljah) izginil kot kaplja v morju potrebe. Vendar vidimo prav obratno. Večina deklet se je zaposlila v go-

spodarskih ustanovah, kot absolutne ekonomske šole in ne njenega gospodinjskega odseka, čeprav so imele vse zagotovljena mesta, primerica svojemu poklicu in izobrazbi. Le za nekatere vemo, da so ubrale pravo pot: na Zavod za gluho mladino v Portorožu (gospodinjstvo), na Zavod za pospeševanje gospodinjstva v Kopru, v Dijaški dom v Kočevju, na Gospodinjski center v Novo mestu itd. Zakaj tako? Pravijo, da zato, ker nudi gospodarstvo boljše materialne pogoje, ker je delo lažje. In gotovo ne na zadnjem mestu zato, ker poklic gospodinjskega tehnika pri nas še ni znan in udomačen. Pa še bo. Vedno nove absolventke bodo poskrbeli za to, uveljavile se bodo na svojih delovnih mestih in pridobile ugled svojemu poklicu in šoli, ki jih je izobrazil. Z. L.

kaj biki hala?

OBLIKE IN NACINI UZIVANJA MEDU

Največji zdravilni uspeh dosežemo, če uživamo med v naravnih oblikah majhnimi in večkratnimi, toda sistematičnimi in stalnimi obroki meduter skupno z mlekom ali vodo ali človek nabere moči, ki so mu potrebne pri vsakdanjem delu in naporih. Poleg uživanja v čisti obliki se uporablja med pri pravimi raznega povidavljajočim pijačam v kompotov. Da b' spoznaš, kako se prpravljajo te sladice, dodajamo nekaj ustreznih receptov.

MEDENJAK S KAKAOV

25 dkg črne moke, 12 dkg sladkorja, 2 dl mleka, žlička jedline sode, žlička kakaa, žlička medu, zmiešata piment in cimet, mast in model.

Moko in sladkor presejemo v skledo, pridenemo temu vse drugo (ako je med trd, ga prej toliko segremo, da postane vsaj gosto tekoč), in zmiešamo v gosto tekoče testo, ki ga denemo v namazan in z moko potresen model za srnči hrbot ter spečemo v neprevrči pečidi. Medenjak rezemno šele prihodnji dan.

Medeno pecivo hranišmo v plastičnih škatlah in to v suhem prostoru, na vlažnem se zelo omehča.

MEDENJAK Z RUMOM

1/2 kg medu, 1/2 kg sladkorja, 1/2 kg piščenice moke, malo ingverja, limonine lupine, cimeta, 5 dkg orehov, 2 1/2 dkg pepelek, 1/2 litra rumu.

Med skuhamo s sladkorjem, hladnemu pridenemo moko, disave, grobo rezane orehe, pepelko, zmiešamo z rumom. Testo pokrijemo in ga puštimo cez noč na hladnem prostoru. Razvaljame ga za mali prst na debelo, rezemo na oblike vreče ali trapeza.

Oblike iz svetlega blaga s sedlom, pod katerim je na sprednji in zadnji strani blago nabранo. Obleko lahko nosite s pasom, kot vidite na sliki, ali pa brez, da ima obliko vreče ali trapeza.

Z OBČNIH ZBOROV SINDIKALNIH PODRUŽNIC —
IRIS, TOVARNA ZA PREDELAVO RIB, IZOLA

Pomoč človeku pri delu in domu

V majhni dvorani tovarne za predelavo rib Iris v Izoli so se zbrali delegati na letni občni zbor svoje sindikalne podružnice.

V poročilu predsednika sindikalne podružnice Stefana Lukiča so bili zanimivi zlasti tisti podatki, ki so osvetljevali specifične lastnosti tovarne Iris. Pomembno je, da je Iris edina tovarna, ki ima dobitek izključno iz predelave rib, ker so povečali delovno storilnost z boljšo organizacijo dela. Proizvodnja tovarne in assortiman sta boljša od lanskega leta, čeprav je 84 ljudi manj kot lani. Proizvodnja pa bi bila lahko še višja, če ne bi bilo v tovarni toliko bolezenskih dovestov (izpadlo je 14.910 delovnih dñ). Norme presegajo v podjetju povprečno za 4%, kar priča, da so norme realne. Kar zadeva dejavnost same sindikalne podružnice, ki šteje 728 članov (od tega 519 žens), se zdi, da je najmočnejše njeni športno udejstvovanje, o čemer pričajo pohvale in diplome v sindikalni dvorani. Celo iz finančnega poročila je bilo videti, da je znesek postavke za kulturno in športno udejstvovanje šel v celoti športnim organizacijam. Sindikalni odbor je na svojih 12 rednih in 4 izrednih sejih razpravljal med drugim tudi o delavskem samoupravljanju, o kulturnem in strokovnem dvigu članov kolektiva. Omembne vredni so tudi tečaji za strokovno kvalifikacijo. Iz razprave pozneje je bilo razvidno, da se je v te tečaji sicer prijavilo 17 delavcev, da jih pa bo le 6 delalo izpite okrog 15. decembra. Sindikalni podružnici je uspelo s pomočjo uprave podjetja urediti interni bife, kjer je moč dobiti ceneno suho mälico, ni pa še rešeno vprašanje toplega

obroka ali kosila. O tem vprašanju se dogovarjajo s podjetjem Argo, ki ima urejeno obratno kuhinjo. In končno je bilo izporočilo, da je zasluga sindikata, da je preskrbel članom kolektiva po ugodnih cenah drva, premog, krompir ter jabolka.

Razprava po poročilu je pokazala, da sindikalna podružnica tovarne Iris kljub nekaterim uspehom ni vedno odigrala tiste vloge, ki so jo od nje pričakovali. Kritika je bila zlasti na račun strokovnih tečajev, nadurnega dela, bolezni in zanemarjanja mladine. Vsekakor je naloga vseh naših organizacij in društev, da nudijo delovnemu človeku pomoč pri delu in domu, obenem pa vzgojno-izobraževalno delo in vzbujanje občutka odgovornosti na delovnem mestu. Ker je v tovarni zaposleno tako visoko število žens, nujno nastaja vprašanje varstva otrok, posebno še, ker morajo biti delavke včasih tudi 12 ur v tovarni. Materam to pač ni mogoče, če so otroci doma sami. Zastopnik občinskega sindikalnega sveta je tudi opozoril sindikat, da se je premalo zavzel, da bi kak njihov član obiskoval večerno gimnazijo.

Tehten prispevki v razpravi je dal direktor podjetja Drago Dolinšek, ko je govoril o novih možnostih in številnih problemih, ki bodo nastali ob novih ukrepih za zmanjšanje družbenih dajatev ribje predelovalne industrije. S tem, da bo imela ta industrija najugodnejše pogoje, pa bodo nastale obveznosti, ki bodo terjale gospodarsko razdelitev sredstev, znižanje cene, upoštevanje interesov komune, stanovanjsko izgradnjo, predvsem pa ureditev tovarne — tehnično-higienске zaščite, garderob, sanitarij, menze, otroških ustanov in podobno. Ribja industrija naj bi od zdaj čim več proizvajala za domače tržišča (zdaj 96% za izvoz), zato pa bo treba znižati cene in določiti tudi maloprodajno ceno trgovcem. Za večjo storilnost dela v podjetju bi bilo treba urediti vprašanje odnosov med preddelavci, obratovodji in delavci, vprašanje otroškega vrta ter vprašanje obratne ambulante, ki do zdaj ni odigrala svoje vloge in plačuje podjetje zaradi prekomernih bolezni višji prispevek socialnega zavarovanja.

Občni zbor so zaključili z izvolitvijo novega izvršnega odbora sindikalne podružnice in z željo, da bi ta odbor odigral svojo vlogo, tako pri članih delovnega kolektiva kot pri podjetju.

Z. L.

Jesenski ali zimski plašč ravnega kroja z nizkim pasom na hrbtnu

KOTICEK ZA STARSE

Ne tako... ampak tako

Dedeček: (prioveduje otrokom pred spanjem) — ... in potem so prišli v mračen gozd, v katerem so tulili volkovi. Kar nenadoma se je pojavil pred njimi velik, grozen medved in rekel: »Daj vas bom vse pojedel...«

Deklica: Mama, prosim, povej nam kako strašno priovedko.
Mama: Tega pa ne. Rada pa vama bom prebrala tole lepo pravljico. Če si pa prav želite strašnih priovedk, jih čitajta po dnevi.

Morda še niste vedele...

• da morate steklenice od mleka oprati najprej z mrzlo in potem se z vročo vodo. Če boste delate obratno, bodo postale steklenice motne in jih boste lahko oprale le še s sodo.
• da imajo jabolka veliko fosfora in vitamina B, ki sta elementa za pomiritev živev. Zato je priporočljivo, da jedo jabolka tisti, ki trpe za neopečnostjo.

Zimski kostum s »šal ovratnikom«, kar je letos na številnih zimskih modelih

OBČNI ZBOR SINDIKALNE PODRUŽNICE KM ETIJSKEGA POSESTVA ŠKOCJAN—ANKARAN

Uspelo nagrajevanje po enoti proizvoda

V soboto popoldne so na rednem letnem občnem zboru sindikalne podružnice Kmetijskega posestva Škocjan-Ankaran soglasno sklenili, da bo moral novovzvoljeni izvršni odbor te sindikalne podružnice nadaljevati z začetim delom glede problematike živiljenjske ravni svojih članov, izboljšanja proizvodnje in produktivnosti dela, delavskega samoupravljanja ter omogočanja strokovnega izobraževanja svojih delavcev.

Najbolj zanimiva točka dnevnega reda občnega zбора pa je bilo poročilo o uspešnem poskušu nagrajevanja po enoti proizvoda, ki je bil v našem okraju prvi te vrste v kmetijstvu. Skupina treh vinogradnikov: Ivan Bučaj, Ivan Bužan in pokojni Marčelo Rakar je sklenila s posestvom pogodbo za obdelavo 6 ha vinogradov, na katerem naj bi pridelali 338 stotov. Vsak član te skupine je dobil v času obdelave po 12.742 dinarjev mesečno s pogojem, da bo z nadplasko proizvodnjo soudelezen pri dobičku. Ker pa so z vestnim delom prekorčili plan za 96 stotov in je posestvo njihov planični pridelek odkupilo po 13 di-

V ISTRU IN NA KRASU

OBNOVA
VINOGRADNIŠTVA

V torek, 25. novembra, so se v Kopru sestali zastopniki Okrajnih zadružnih zvez iz Kopra, Pulja in Nove Gorice kakor tudi vinogradniški in vinarski strokovnjaki iz vseh treh okrajev ter strokovnjaki za vinogradništvo iz Zagreba in Ljubljane, da bi proučili problematiko obnove vinogradov in proizvodnjo vina v Hrvaški Istri in Slovenskem Primorju.

Sestanek je sklical iniciativni odbor, ki se je v torek dokončno tudi formiral. Namen konference je bil, da bi organizirali širše posvetovanje o obnovi vinogradov v Hrvaški Istri in Slovenskem Primorju. Ugotovili so namreč, da se Istra in Slovensko Primorje po svojih zgodovinskih in ekoloških razmerah razlikujeta od ostalih delov Hrvaške in Slovenije, da od časov Avstrije sploh ni bilo obnove in da so še politične razmere po osvoboditvi narekale ureditev vprašanja vinogradništva in vinarstva. Potrebno pa je predvsem postaviti osnovne temelje za obnovo z izdelavo rajonizacije vinogradniške proizvodnje.

Izvolili so dve komisiji, in sicer komisijo za strokovno organizacijo posvetovanja, ki bo pripravila referate, in komisijo za organizacijo vinarske razstave, ki bo v okviru tega širšega posvetovanja. Sklenili so, da bo posvetovanje konec aprila ali prve dni maja prihodnjega leta v Portorožu.

RZ

PODALJŠALI BODO
JAMSKO ŽELEZNICO

V ponedeljek so se v Postojni zbrali strokovnjaki s področja javnega, biologije in varstva prirode, zastopniki Zavoda Postojnske jame in občinskega ljudskega odbora. Razpravljali so o nujnosti podaljšanja podzemeljske železnice v Postojnski jami.

Vedno večji naval obiskovalcev jame narekuje ureditev in razširitev sedanjega voznega parka za približno 3000 metrov. Proga bi bila speljana skozi tiste predelje jame, ki za sedaj obiskovalcem še nista dostopni, in bi vezala tudi Črno, Otoško in Pivko jamo. Predvideno je, da bo izdelal idejni načrt Projektivni atelje v Ljubljani, ki bo moral upoštevati več variant, in sicer da bi ostala sedanja biološka postaja v jami nedotaknjena. Z dograditvijo te železnice se bo sloves Postojnske jame in drugih bližnjih jam še bolj razširil ter privabil še več turistov.

SB

narjev za kilogram, višek pa po 10 dinarjev, so zaslužili še 87 tisoč 277 dinarjev. Ta poskus novega načina nagrajevanja za delo se je pokazal za zelo spodbudnega in je zamagal temeje nagrajevanja na uro. Ustvaril je večje produktivnost dela, boljše plačilo zanj in mimogrede povečal proizvodne možnosti posestva.

Ko se so jo člani sindikata na tem občnem zboru pokazali za gospodarjenje na posestvu, ki je letos na 340 ha zemlje s 113 člani kolektiva do začetka tega meseca doseglo planirano proizvodnjo v vrednosti več kot 16 milijon dinarjev, je bilo največ govorov o ukrepih za izboljšanje živiljenjskih razmer in za večjo produktivnost dela ter kmetijske proizvodnje.

Gre za takojšnjo rešitev dveh perečih problemov: za prehrano in za zmanjšanje števila izostankov, ki so v prvih desetih mesecih letosnjega leta dosegli 14.586 delovnih ur, kar predstavlja več kot pol milijona din samo zaradi boleznin in 10.118 delovnih ur na račun izostankov. Ker pa je predvideno, da bo letos dosegno okoli 430.000 dinarjev bruto realizacija na enega zaposlenega, pomeni, da bo zaradi neopravičenih in upravičenih izostankov letošnja bruto realizacija podjetja manjša za okrog 2.150.000 dinarjev.

Te številke, ki dovolj zgovorno dokazujejo resnost problema, saj bi z izgubljenimi delovnimi dnevi lahko obdelali 9.7 ha rodnega vinograda, so narekoval občnemu zboru temeljito razpravo. Zaključek pa je bila pobuda, da osnujejo obratne menze, kjer bo moč dobiti tri kakovostne dnevne obroke po 160 dinarjev, morda celo ceneje, in število boleznin, ki so v veliki meri posledica nezadostne prehrane, bo znatno manjše. Po drugi strani pa se bo delovna storilnost znatno povečala, kar je osnovna težnja tako

posestva kot vsakega posameznika.

Tretja pomembna naloga sindikalne podružnice bo izobraževanje delavcev in prirejanje tečajev za dosego kvalifikacije. Na posestvu je namreč več kot polovica članov delovnega kolektiva brez predpisane strokovne usposobljenosti.

Resnost, ki so jo člani sindikata na tem občnem zboru pokazali za gospodarjenje na posestvu in s konkretnimi predlogi za izboljšanje sedanjega stanja, pa vsekakor daje upanje, da ne gre za prazne besede, pač pa za pravilno razumevanje vloge sindikata posebno še v podjetju, ki je v izgradnji in zato brez organov delavskega samoupravljanja.

Ob zaključku lovskih izpitov v Lovski družini Marezige pri Kopru minuli teden sta preizkusila svoje znanje pred izpitno komisijo tudi najstarejša lovec te družine: 72-letni Ivan Jerman iz Laborja (sedi levo), ki je lovec že 52 let, in pa 66-letni Matija Krmac (desno), ki se je na izpit odlično pripravil

SREDI IZPITOV ZA PRIDOBITEV LOVSKIH KVALIFIKACIJ NA KOPRSKEM

Zaoranata ledina tudi v lovstvu

Skoraj v vsakem človeku je iz pradavnine ostalo nekaj lovske krvi. Seveda je lov v pogojih današnjega razvoja civilizacije precej drugačen, kot je bil v pradavnini ali kot je še danes ponekje v pragozdovih Afrike, Azije in Južne Amerike. Današnji lovec mora precej več vedeti kot samo to, kako bo zaledel divjad in jo najhitreje pokončal.

Lov je šport, kot je šport na primer planinstvo ali katerakoli druga športna panoga. Zato tudi stane in kdor si je predstavil, da bo imel od lova še korist, se kmalu prepriča o nasprotnem. Pač — korist ima, samo ne materialne. Ima športni, lovni užitek, kadar gre v naravo in ta lov izvaja. To daleč odtehta vse stroške in lovcu obilo poplača vse napore.

Prav gotovo je naša lovska zakonodaja najnaprednejša na sve-

tu. Z zakonom je urejen odnos članov zelene bratovščine do narave, do divjadi, do izvajanja lova. Predvsem je divjad pri nas splošno ljudsko premoženje, do katerega ima pravico vsak državljan. Skupnost pa je lovski organizaciji in njenemu članstvu poveli izvajanje lova in skrb za lovišča, skrb za gojitev divjadi in za njen odstrel in odlov v določenem namenu.

Dober lovec mora dobro poznavati vso lovsko zakonodajo, mora poznavati naravo in navade živali, poznavati in ravnati s svojim pomičnikom — lovskim psom, vedeti mora vse o gojiti divjadi, poznavati mora lovske šege in navade, prav mora znati ravnati z lovskim orožjem in še veliko drugih drobnih reči. V dveh letih po vstopu v lovsko organizacijo mora lovec opraviti strokovni lovski izpit, sicer ne sme več iz-

vajati lova. Tako določa zakon.

Povsed po Sloveniji je ta zadeva že zdavnaj urejena, le na obalnem področju koprskega okraja smo bili s tem v velikem zaostanku, saj nekateri loveci lovio že deset let in več, pa so še vedno neizpršani. Zaradi tega si je sedanj upravni odbor okrajne lovske zveze v Kopru zadal za letos kot svojo najvažnejšo nalogu, urediti to vprašanje in izpraviti vse zadevne lovske kandidate.

V ta namen je formirali dve komisiji: eno za obalno področje, drugo pa za Kras, Javorniško in Snežniško področje. Komisiji sta oblastveni organ, ker ju potrdijo področni občinski ljudski odbori. Na obalnem področju so izpit že skoraj pri kraju, medtem ko bo komisija na Postojnskem začela z delom takoj po prvem decembру. Izpit so opravili člani-kandidati lovskih družin Videž — Kozina, Rižana, Dekani, Izola, Strunjan — Piran, Marezige in Smarje nad Koprom. Zal pa je koprsko lovsko družino, ki je številčno najmočnejša in ima samo okrog 70 kandidatov za izpite, do sile pokazala premalo skrb za te svoje člane ter jim ni uredila predavanj, jih ni pripravila na izpit ter kandidatov celo ni prijavila k izpitom, kar se ji utegne še maščevati, ker takega odnosa OLZ ne more trpeti.

Dosedanje izkušnje obalne izpitne komisije kažejo kaj različno stanje. Povsed je nekaj lovcov, ki so se na izpit zelo vestno pripravili ter so tudi temu primerno odgovarjali na vprašanja. Večina je bila srednje dobrih in so izpit tudi napravili, medtem ko je bila približno tretjina takih, ki sploh niso povohali ustreznih lovskih priročnikov in so zato seveda tudi padli. Izpit bodo lahko ponavljali v spomladanskem roku in če ga tudi tedaj ne bodo opravili — zdravo, lovska organizacija!

Naj navedem za primer samo lovsko družino Marezige. Izmed štiridesetih kandidatov je izpit uspešno opravilo 22 lovec, dva sta bila kot stara loveca z dolgoljetnim stažem oproščena izpita, eden je bil začasno oproščen, ker je v bolnišnici, 15 pa jih je padlo. Dva izmed teh se nista javila k izpitu, kar je prav tako kot da sta padla. Zanimivo pa je, da so starejši možakarji in nekateri med njimi celo nepismeni, zelo dobro odgovarjali na vprašanja, medtem ko so nekateri vzeli zadevo nevesno in so jo seveda krepko pognili.

V glavnem je bil namen dosezen. Ne gre namreč le za to, če je zadoščeno zakonu ali ne, ker je namen zakona samega drugačen: izpit so veliko pripravili k utrditvi lovske zavesti in pravilnemu pojmovanju lova, k zaostrojitvi lovske discipline in splošnemu napredku lovstva, ki je in bo vedno bolj upoštevan del našega gospodarstva.

NINA KORENE:

Novo življenje na razvalinah starega sveta

Koper. Koper v letu 1958. Stega poznali prej? Pred vojno ali med njo?

Zdaj je eno samo gradišče. Stokamo o grdem stanovanjskem vprašanju. To vprašanje je in tudi zares grdo je. Ničemur in nikomur ni koristno, celo prav ubijajoče zna biti.

Pa vendar!

Rada se vzponem na ta ali oni okoliški hrib. Rada se vozim z barko po morju. V mestu nikakor ni prijetno. Gradijo ga in kamor stopiš, se spotaknes v gradišče. V njem ni zraka in ni miru.

Z okoliških vrhov in cest pa je prikupen in vabljiv. Kakor da v njem ni tiste trohobne brez civilizacije.

Te dni me je presenetil. Kakor da so se mi odprele oči pred nečim novim. Od Marka, iz zaliva,

od Antkarana iščem streho, pod katero živim. Pred meseci sem jo zlahka našla, visoko se je dvigala čez druge.

Zdaj se je nenadno zgubila kakor piše pod kokljivo.

Se pred meseci se je prašilo od belvederske aleje v središču mesta. Proti zalivu so zjajale naktorne škrbine v sonce, burja je veselo poplesavala okrog njih, globoke Jame so zvezale iz tal.

Sedem na ankaransko barko, ki obkroži pol mesta, da bi zasledila tisto piše, ki se je nekam skrilo, potem ko je toliko let obvladovalo razgled. Prav res ga ni več. Mogočno ga zakrivajo zidovi in strehe novih stanovanjskih blokov.

Kako se je podoba spremenila! V pisanih živih barvah se pno

stene blokov nad belvedersko alejo.

Rada se sprehodim po Belvederu. V vsem šumnem mestu najprosteje zadiham tam. In ko zapipa burja in se pod njo zvijejo veje starega drevja, se oglaša spomin.

Pusti me v miru, daj, da zadiham prosti, tako lepo je hoditi tod.

Ne, ne pozabi! Ne pozabi, knako je bilo pred nedavnimi leti.

Prav tod si hodila, a ne sama.

V dolgem sprevodu si bila, ki se je v aprilskem dopoldnevu 1943 pomikala od Luke v klanec belvederske aleje. Tudi takrat je sijalo sonce, tudi takrat je od morja vel svež, sian zrak.

Toda takrat so v sprevodu rožljale verige vkljenih zločincev. Oči so mezikale v nevajeno svetlobo, pljuča so se širila in hlastno golata zrak, ki so ga dolgo pogrešala.

Za sprevodom pa so tekali razposajeni paglaveci, kričali in sramotili. Karabinjerji niso branili. Vodili so zločince. Borili so se za svobodo svojega naroda, zemlje in koščka obale Jadranskega morja.

Pozabi. Saj šestisti listje v drevju in šumenje valov prihaja od morja. Ni verig, ki se zajedajo v zapetjinah in členke, ni karabinjerjev, ni zapahov, tudi ni tistih paglavcev.

Ne. Nočem pozabiti. Ne smem.

Vsi noč prisluškujem ropotu motorja, ki v temi, sredi valov pripravlja tla novi luki. Novo, bogatejše življenje prihaja. Vidim in slišim ga prihajati. Levo in desno ob belvederski aleji, kjer je zamrl korak karabinjerjev, žvenket verige, nesramne psovke paglavcev. Spone so pretrgane. Ne čemim v ječi globoko v Italiji, kakor so mi namenili (Konec na 10. strani).

Ceprov zakriva drevje pogled iz pristaniškega parka na novo stanovanjsko naselje na koprskem Belvederu, je vendar njegovo popolnoma spremenjeno podobo zelo očitno videti tudi od tam.

SLOVENSKI JADRAN
v vsako hišo Slovenskega Primorja!

Nadaljevanja, nadaljevanja

NOVO ŽIVLJENJE

(Nadaljevanje z 9. strani) v pozno starost. Tu sem, prost se sprehajam po belvederski aleji in gledam in poslušam, kako raste drugo življenje, kako se sprošča iz ran tistih zločincev, za katerimi so se obregovali smravci.

Zavedam se vsega, ne pozabljam. Zato pa tem bolj sproščeno doživljam, močnejše čutim, močnejše se radujem vsemu sedanjemu.

Zdravi, svetli, zračni se dvigajo novi stanovanjski bloki ob Belvederu.

Tam je padla trdnjava tiranje in potujevanja, ki je stala ob drevoredu. Cesarsko-kraljevem žandarjem so sledili karabinjerji. Med morilci, tatoi in sleparji zloglasne kaznilnice, ki je prevezetno obvladovala pogled z mornja, z Marka, z okoliških hribov, so za njenimi zidovi usihala življenja upornikov proti tiraniji in potujevanju.

Iz njenih porušenih zidov je zraslo ognjišče narodne prosvete. Leto za letom raste nov rod mladine, ki ne pozna več tegob prejšnjih rodov. Raste, kakor so že zeli dedi, za kar so se borili očetje, matere, sinovi in hčere.

Tam sred mesta, ob znamenitem trgu, ki ga je gradila benečanska signorija, iščem mrko poslopje nekdanje Giudiziarije. V njenih vlažnih celicah so usihale bojevnice za to novo življenje. Usihale? Da. In vendar tudi ne.

Podkupljiva laška ječarka in vzklopivi, kričavi direttore, kje sta zdaj pravzaprav?

Tako rada bi vama odprla vrata nekdanjih celic, kamor sta nas zaklepala. V njih so pljuča hlastala za zrakom. Rešetke v oknih visoko v steni ga niso prepričale. Težka okovana vrata so se le redkokdaj odpirala.

In vendar... Ne podkupljiva ječarka ne kričavi direttore nista vedela, od kod tem bledim prikaznim pogum, vsak dan nov in svež.

Vsemogočna oblastnika pozaprtih množic in vendar... Kako nebogljena...

Zrušil se je njun svet, zgrajen na krvici. Zrušil se je, čeprav sta nas skrbno obrala za vse, kar nam je bilo dragega. A s svojima rokama nista mogla seči v srce, v dušo, v možgane jetnika tako kakor v njihove žepi in malhe. Tam pa so hranili Mateja Bora, Karla Destovnika-Kajuha. Ušla sta vsaki cenzuri tja dol do zadnjih zapahov v Južni Italiji.

Ko je legel mrak, ko so potihnili škrpajoči ključi ječarke, se je po hodnikih med celicami oglasili pritajeni, topli glas, ki je obnavljal Kajuhovo izpoved »Sam milijon nas je, milijon umirajočih...«

Komaj razpoznam nekdanjo Giudiziario. Iz nje ne udarja več duh po trohobi, po vlagi. Tam ni vetrječ. Zidovje se belli in po njem se opletajo zelene ovijalke. V preurejenih sobah pa prvič v zgodovini naroda sodijo in dele pravico njegovi pooblaščenci. Milijon umirajočih je zmagal, »s

ponosno dvignjeno glavo«. Pesnik ni doživel zmage in z njim tisoči. Milijon pa je ostal, da bi spremenil svoj svet.

Saj razumete, da nočem pozabit, ker se tako močnejše radujem spremenjenemu obrazu tega mesta?

Jaz pa bi se rada veselila še in še! Prijahala k našim obalam, prisluškovala burji in šumenju valov. In merila rast novega življenja. Nič naj bi je ne zadržalo.

UGODNA BILANCA

(Nadaljevanje s 7. strani)

tisoč 490 kozarcev. V glavnem ni bilo pomanjkanja pomembnejših artiklov, razen piva nekaj dni v najbolj vroči sezoni. Poročilo je navajalo tudi razne pomanjkljivosti in probleme gostinstva in turizma v Portorožu, predvsem pomanjkanje kapacitet, pomanjkanje zabavnih in športnih prireditve ter športnih igrišč in revizitorjev, pomanjkanje strokovnega kadra in pomanjkanje drobnih uslug, kot so nosači, vodiči itd. Omenjena so bila velika investicijska dela komunalnega značaja in za obnovitev bivših hotelskih stavb, o čemer smo že poročali v našem listu. V razpravi, katera se je udeležilo izredno veliko število navzočih, je bilo danih več konstruktivnih predlogov glede izboljšanja kvalitete postrežbe s pomočjo kontrole nad natukanji, dalje glede raznih drobnih uslug in glede avtobusnega prometa.

Lepa udeležba in tako številna ter stvarna razprava sta pokazali razveseljivo dejstvo, da se Portorožani vedno bolj zavedajo, da živijo v turističnem kraju, in pomena, ki ga ima turizem za vsakega prebivalca posebej ter skupaj. Hvale vredna je bila tudi navzočnost številnih predstavnikov avtobusnoturističnega podjetja »Slavnik-Adria«, od katerih je precej prišlo k predavanju celo iz Kopra in so sodelovali v razpravi z razveseljivimi predlogi in načrti. Jule

Mali oglasi

CIPRESE (horizontalne) do 5 m višine, za okras parkov, prodam po zelo ugodni ceni. Naslov v upravi lista.

SPALNICO in kuhinjsko opremo, dobro ohraneno, prodam po ugodni ceni. Kocjančičeva 3, Koper.

OSLICO, štiri leta staro, prodam po ugodni ceni. Bašamarin 21, Koper.

ENOSTANOVANJSKO HIŠO ali eno ali dvosobno stanovanje ob slovenski obali kupim. Ponudbe pod »Gotovina« na Slovenski Jadran.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, CIKLOMOTORJI od 44.000.— dalje ter VESPE in MOTORJE, nove in rabljene Vam nudi tvrdka MARCON, Trst, ulica Pietà 3. Pošiljamo dirlne pakete za Jugoslavijo.

V IMENU SVOJIH ČLANOV
ISKRENO CESTITA
V S E M U
DELOVNEMU LJUDSTVU
K DNEVU REPUBLIKE

GOSTINSKA ZBORNICA

Z A O K R A J
K O P E R

KOPER: 28. novembra jugoslovanski film VII. KONGRES KP, 29. in 30. novembra ameriški barvni film MISTER ROBERTS, 1. in 2. decembra italijanski film SLEPA S SORRENTO.

IZOLA: 29. in 30. novembra italijanski film SLEPA S SORRENTO, 1. 2. decembra ameriški barvni film ŽELJA, 3. decembra italijanski film NJIHOVE ZABLODE, 4. in 5. decembra italijanski barvni film CASTA DIVA.

PIRAN: 29. novembra jugoslovansko-nemški film IRENA V ZADREGI, 29. in 30. novembra ameriški barvni film ZIGOSAN.

PORTOROŽ: 28. novembra ameriški barvni film PLAVOLASA ZAPE-LJIVKA, 29. novembra jugoslovansko-nemški film IRENA V ZADREGI, 30. novembra ameriški barvni film ZIGOSAN.

SEČOVLJE: 29. novembra češki barvni film POKORNO JAVLJAM, 30. novembra italijanski barvni film SIMFONIJA LJUBEZNI, 4. decembra jugoslovanski film VII. KONGRES KP.

SMARJE: 29. novembra jugoslovanski film VII. KONGRES KP, 30. novembra ameriški film KRALJICA

KRISTINA, 3. decembra italijanski film SMO LJUDJE ALI KAPLARJI, SKOFIJE: 29. novembra jugoslovanski barvni film REVIIA RISANIH FILMOV, 30. novembra italijanski film ULICA, 3. novembra italijanski barvni film CASTA DIVA.

DEKANI: 29. novembra italijanski film ULICA, 30. novembra jugoslovanski barvni film REVIIA RISANIH FILMOV, 1. decembra jugoslovanski film VII. KONGRES KP.

SEŽANA: 29. in 30. novembra angleški film LEPO JE BITI MLAD, 2. in 3. decembra angleški film BANDA Z LAVENDER HILLA, 4. in 5. decembra italijanski film UMBERTO D.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem bolniškemu in strežnemu osebu bolnišnice v Izoli. Posebna zahvala tov. dr. Zidarču, dr. Koviču in dr. Možini.

Mezgec Pavla

Ob smrti moje nepozabne mačme se najtopleje zahvaljujem vsem, ki so sočustvovali z menoj, posebno pa še aktivu Ljudske mladine tovarne Argo.

Rozalija Vrtnik

Pismo uredništvu

Primorski fantje, ki služimo kadrovski rok v Nišu, čestitamo k Dnevu republike vsem delovnim ljudem naše socialistične domovine, zlasti še primorskim rojakom, in jim klicemo: naprej do novih delovnih zmag!

Lepo pozdravljamo vse naše srodrnike, prijatelje in znance!

Jože Škapin in Attilio Bonin,

V. P. 2000/12 A, Niš

Vse domače, sorodnike in prijatelje ter posebno neimenovanima dekletoma pošiljava lepe pozdrave in jim želiva obilo zabave in zadovoljstva za 29. november.

Gašper Benčič in Viljem Jerkić

V. p. 9190 Ohrid

Klub pomorščakov v Kopru posveča otvoriti novega koprskega pristanišča zanimivo predavanje ODPRLI SMO OKNO V SVET s predvajanjem filma. Na predavanje, ki bo v četrtek, 4. decembra ob 20. uri v gledališki dvorani v Kopru, vladljivo vabimo.

DELOVNI KOLEKTIV

„ISTRA - BENZ“ K O P E R

s svojimi poslovnimi enotami v IZOLI, PIRANU, BUJAH, UMAGU, NOVEM GRADU in DIVAČI čestita vsem potrošnikom k DNEVU REPUBLIKE ter se priporoča

DELOVNI KOLEKTIV T O V A R N E Z A P R E D E L A V O R I B

čestita vsem poslovnim prijateljem, delovnim kolektivom in cenjenim potrošnikom k prazniku jugoslovanskega ljudstva - 29. novembra

„IRIS“
IZOLA

Barbavane pravni...

Vidite, dragi prijatelji in bralci — toda najprej naj vam vsem skupaj tudi jaz čestitam k Dnevu republike in vam zaželim za praznike veliko zabave in veselja, po praznikih pa čim manj mačka — da ne pozabite do številke do številke, kaj sem bil zapisal. Tokrat pa so mene na to spomnili zaradi vprašanja, ki sem ga bil zadnji zastavil: kdo bo invalidu Lazarju F. iz Pridvora povrnil škodo? Odpovor je zelo hitro prišel — ne njemu, marveč meni: nosil bo škodo kar sam, ker je je bil tudi sam kriv. Avtobusni sprevodnik se namreč na predpis o invalidih in njihovih pravicah zelo dobro spozna, ker je tudi sam invalid, razen tega pa je bil prav takrat v avtobusu prisoten tudi kontrolor, ki je potrdil, da tovarniš Lazar ni imel predpisanih voznih listkov za brezplačen prevoz, marveč samo napotnico za Ljubljano, zato je pač tovarniš Lazar moral plačati četrtnisko vožnjo v Ljubljano. Za nazaj pa si je listke oskrbel ali pa jih je našel in je bila zadava urejena. Povedali so še, da se tovarniš Lazar večkrat pelje v Ljubljano in da mora torej postopek

in predpis že dobro poznati. Razen tega pa naj bi imel tudi sam nekoliko bolj strpen odnos do sprevodnikov, zlasti še, če so tuji oni invalidi in sicer opravljajo svojo službo v splošno zadovoljstvu vseh drugih potnikov.

Ce ste zadnjič brali, smo imeli v Kopru senzacijo, ko je pristala lepa turška snežinka v našem pristanišču. Seveda vam takrat kolegi vsega hrati niso mogli povedati, zato naj vam zdaj jaz zaupam nekaj odmevov, ki so še ostali za njo. Tako so zdaj neki muzikanti v hudiških škrpicih, ker so šli eno noč služiti kar na ladjo k vročekravnim črnolascem. Ti pa so pustili precej deviz v nekaterih importiranih krilih, ker so jim bojda močno všeč posebno blondinke. Gonorili so o nekaknih visokih cifrah in so bile menjene res visoke, da še zdaj zaležajo.

S tem v zvezi pa naj povem, da se je slava novega koprskega pristanišča razširila že daleč po domovini in se bo kmalu tudi izren naših moja. Za to je najbolj zanesljivo znamenje rumeni sindikat, ki je že poslal svoje prve zastopnice v Koper, kjer nastopajo prav po velemestno in —

kakor pravijo izvedenci — tudi dokaj strokovno. Se pravi, da so pomen novega pristanišča domovle veliko prej kakor pa jugoslovanske železnice, ki so Kozino kratkomalo odrekle status pristaniške železniške postaje, čeprav so ga sicer toplo priporočili strokovnjaki zvezne prometne zbornice in združenja jugoslovanskih pristanišč. Sicer pa so mi prišpnilo dobro obveščeni poznavalci, da so to pri železnični storili zato, ker se boje, da bi morali s tem aktom takoj misliti tudi na zgraditev proge do Kozino do Kopra.

Ce bodo o teh sindikalistikah brali v Pregari, ne bo križanja ne konca ne kraja. Tam so namreč precej pobožni, če to lahko sklepam po novem cerkvenem zvoniku, ki ga tamkaj grade s protestovljnim delom. Pri tem jim vse prav pride in uporabljajo celo gramoz — dobro, da ne vedo za to pristojni. Zato pa imajo šolo v menda najbolj zaniknih prostorih, kjer ni niti najpotrebnejših sanitarij — otrokom kar burja za vogali otresa lulke.

Prihodnjic pojdemo spet mato v Brkine in na Postojno, za danes pa naj bo tole dovolj. Se enkrat, dragi bralci in prijatelji, zadovoljne praznike in prihodnjic na svidenje!

Vaš Vane

TELESNA VZGOJA ★ ŠPORT ★ ŠAH ★ TELESNA VZGOJA ★ ŠPORT ★ ŠAH ★ TELESNA VZ

IZOLA : MURSKA SOBOTA 1:4

Po soncu pride dež

Nad 1000 gledalcev je v nedeljo razočarano zapustilo igrišče v Izoli. Toda ne toliko zaradi tega, ker je Izola prekinila serijo bleščnih zmag, kakor zaradi slabe igre domačega moštva. Kako je moglo priti do tako visokega poraza in to celo na domačem igrišču?

Predvsem je treba povedati, da so bili domačini pred težko in psihološko precej zahtevno nalogo. V prejšnjih srečanjih niso imeli kaj izgubiti, saj jim porazov z Branikom, Krimom, Ljubljano, Kladivarjem in drugimi najmočnejšimi slovenskimi enačsticami ne bi nikje zameril. Zdaj pa so bili absoluten favorit in dve točki so jim ljubitelji nogometu ob slovenski obali že vnaprej vpisali v tabelo. To pa je bilo usodno. Izolani so opustili svoj preizkušeni sistem ofenzivnega bunkerja, spustili so se v odprto igro, kjer pa niso bili kos tehnično boljšemu, predvsem pa hitrejšemu nasprotniku. Upajmo, da bo ta izkušnja Izole izmodrila in da v prihodnje ne bo več precenjevala svojih moči. Zimski odmor pa je treba izkoristiti za odstranitev glavnih pomanjkljivosti, to je slabo obvladanje žoge in prepozen start na prvo žogo. Ko bodo te pomanjkljivosti odstranjene, se Izoli ne bo treba batiti takih neljubih presenečenj, kakor ga je pripravila v nedeljo Murska Sobota.

O sami tekmi je treba reči, da je bila zelo razburljiva in napeta. Domačini so prišli v vodstvo takoj v prvih minutah igre in morda je bilo prav to usodno. Vodilni gol jih je namreč prepričal, da bo šlo vse gladko, kakor so pričakovali. Namesto da bi se zaprli v svoj tradicionalni in preizkušeni bunker, so igro razširili in povsem spustili vajeti iz rok. Gostje so s tremi lepimi golji potrdili svojo terensko nadmoč. Kljub vsemu je imela Izola še eno lepo priložnost pri stanju 3:1, vendar je zastreljala enajstmetrovko. Morda bi se ob realizaciji enajstmetrovke obrnilo na bolje in bi domačini odnesli vsaj točko. Tako pa je morala še bolj padla in je Murska Sobota povečala vodstvo še z enim efektivnim golom.

Kljub vsemu pa moramo ob zaključku jesenskega dela prvenstva slovenske koniske lige iskreno čestitati Izolanom, saj je peto mesto nadvse častno. Dosegli so ga z borbenostjo, požrtvovanostjo in tovariškim sodelovanjem.

Za Izolo so ostala moštva, ki so bila nekdaj za razred ali pa dva boljša od njih, kakor na primer Ljubljana in Krim. Primorski je torej prvikrat po osvoboditvi le uspelo, da se je njen predstavnik vrnil v vrhni del lestvice kvalitetnega tekmovanja.

Lestvica

Branik	11	8	1	2	38:12	17
Rudar	10	8	1	1	33:15	17
Maribor	11	6	4	1	23:15	16
Kladivar	10	5	3	2	22:20	13
Izola	11	4	4	3	16:17	12
Krim	11	5	1	5	21:17	11
Ljubljana	11	4	3	4	19:19	11
Grafičar	11	3	4	4	17:22	10
Sobota	11	4	1	6	41:35	9
Triglav	11	3	3	5	18:21	9
Jesenice	11	1	1	9	12:41	5
Slovan	11	0	2	9	9:35	2

MALI ROKOMET

TAKO SE NE IGRA ROKOMET

Koprski rokometari, ki sodelujejo v kvalitetni istrski ligi, so v nedeljo doživeli na lastnem igrišču visok poraz. Premagalih je povprečno moštvo Riviera z Reke z 20:13. Igra Koprčanov je razočarala ljubitelje te igre v Kopru in zelo verjetno je, da bodo imeli Koprčani, če bodo tako nadaljevali, zmeraj manj pristašev. Spomnimo se samo, kako hitro se je rokomet priljubil v mestu in kako navdušeno je občinstvo spodbujalo mlade igralce, ki so sicer imeli malo znanja, zato pa mnogo borbenosti in športnega duha. Zdaj pa je položaj drugačen. V moštvu je nekaj neresnih igralcev, ki misijo, da je rokomet za to, da lahko dela na igrišču razne akrobacije, namesto da bi igrali resno in koristno. Rezultat takih pojmovanj in neresnosti pa so seveda visoki porazi, ki so po našem mnenju glede na kvaliteto moštva povsem nepotrebni. Ali se ne bi vodstvo rokometnega kluba v Koncu ob teh problemih malo zamislilo ter tudi povečalo disciplino na treningih in na samih tekmacih?

ŠAH

SIMULTANKA PROF. SIVCA

V petek, 22. t. m., je provokator prof. Sivec odigral v Dajaškem domu v Postojni simul tanko z dijaki na 15 deskah. Ta najboljši šahist mesta je premagal 10 nasprotnikov, s tremi je remiziral, klonil pa je pred četrtoscem Maksom Modicem in Davidom Voukom.

Prizor s košarkarske tekme na nedavnjem primorskem prvenstvu članov v Postojni

PRIMORSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Jeseni Nova Gorica

SPOMLADI MORDA POSTOJNA?

Predzadnje kolo primorskega nogometnega prvenstva je prineslo naslednje rezultate: Nova Gorica : Postojna 2:2, Sidro : Anhovo 2:0, Ilirska Bistrica : Koper 2:1, Tabor : Adria 3:0, Rudar : Primorje 3:1 in Tolmin : Branik 3:0.

Največje presenečenje je vsekakor pripravila Postojna, ki je prva odnesla točko jesenskemu nogometnemu prvaku Primorske. Tekma sama, ki jo lahko imenujemo primorski derby, je privabila na igrišče nad 800 gledalcev, ki so bili priča zanimivi in razburljivi borbi. Domači so že v 12. minutu dosegli gol, vendar ga je sodnik razveljavil zaradi odsite pozicije. Do konca polčasa so se vrstili izmenični napadi obeh moštov, ki pa so ostali neuspešni zaradi dobrih obramb. V drugem polčasu je Postojna v začetku nevarne napadala in tudi dosegla vodilni gol. Sez zdaj je začela Nova Gorica krepitev prislatki in rezultat tega sta bila dva golova. Drugi gol je bil že skoraj usoden za Postojno, saj je manjšalo do konca tekme le še 10 minut. Vendar je treba Postojnčane pohvaliti, da so kljub naporni tekmi na koncu vendarše še našli toliko moči in izenačili. Vsekakor je neodločen rezultat velik uspeh za Postojno, zlasti, ker je popolnoma zaslužen.

Z neodločenim rezultatom v Novi Gorici se obeta na pomlad še zanimiva borba za prvo mesto. Postojna ima namreč tekmo manj od Nove Gorice in prav lahko se zgodi, da zmanjša razliko na tri točke. To pa za Nove Gorico še ni dovolj visoka prednost za končno osvojitev prvenstva, saj ima spomladi še vrsto tež-

kih srečanj na tujih igriščih, med njimi s Postojno, Taborom, Sidrom in Koprom. Morda bo Postojna spomladi tisto, kar je bila Nova Gorica jeseni?

Od drugih rezultatov je treba na prvem mestu omeniti visok poraz Rudarja na domačem igrišču. Da bo Primorje nasulo v Idriji domačnu 11 golov, ni nikje pričakovati. Res je nastopil Rudar z rezervnim vratarjem, teda to je opravljilo, da tako rečemo, za »normalen« poraz, ne pa za dvoštvični! Pri vodstvu Rudarja smo se pozanimali za vzroke letosnjih neuspehov idrijskih nogometcev in zvezdi, da je letos Rudar krenil na povsem drugo pot. Enajstoricu stavljamamo sami domačini, med katerimi je precej novincev brez izkušenj. Ukrati so začeli sistematično pripravljati mladino in pionirje, v društvu pa uvedli stroga disciplino. Rudar je torej postavil solidne temelje in njihovi neuspehl so bolj posledica prehoda na novo delo, kot pa notranje krize. Vodstvo meni, da si bo Rudar čez eno ali dve leti s solidnim delom spet pridobil stari sloves.

Med najbolj zanimiva srečanja spada tudi tekma II. Bistrica : Koper. Na igrišču se je zbral rekordno

stevilo gledalcev, ki so pričakovali, da bo domače moštvo prekinilo serijo visokih porazov. Le malo je manjalo, pa gledalec v svojih pričakovanih ne bi bil razočaran. Ilirska Bistrica se je borila z vso požrtvovnostjo in obdržala v prvem polčasu neodločen rezultat 1:1. Sez pozneje je prišla do izraza boljša vzdržljivost in bolje tehnično znanje nasprotnikov.

Vsa druga srečanja so se končala s pričakovanimi zmagami domačinov. Najbolj realen rezultat je v Tolminu, medtem ko smo za Tabor in Sidro pričakovali, da bosta zmaga z bolj preprtičljivo razisko.

LESTVICA

Nova Gorica	10	9	1	1	52:15	19
Tabor	10	7	1	2	31:18	15
Postojna	9	6	2	1	26:8	14
Primorje	10	5	2	3	27:19	12
Koper	10	5	1	4	21:27	11
Sidro	9	4	2	3	21:10	10
Tolmin	9	3	4	2	24:15	10
Anhovo	10	3	1	6	17:23	7
Rudar	10	2	1	7	27:33	5
Branik	10	2	1	7	12:23	5
Adria	10	2	1	7	13:35	1
Ilirska Bistrica	7	0	1	6	8:49	1

V zadnjem kolu se bodo pomerili v Mirnu Adrija : Ilirska Bistrica, v Postojni Postojna : Tabor, v Ajdovščini Primorje : Nova Gorica, v Anhovem Anhovo : Rudar, v Novi Gorici Branik : Sidro in v Kopru Koper : Tolmin. Na sprednu bo torej vrsta zanimivih srečanj od katerih bodo nekatere odločilno vplivala na razvrstitev na vrhu, pa tudi na dnu lestvice. Najvažnejša srečanja bodo v Postojni in Ajdovščini, kjer se bodo Nova Gorica, Primorje, Postojna in Tabor borili za razvrstitev na prvih štirih mestih.

TVD PARTIZAN PIRAN NAJBOLJŠE TELESNOVZGOJNO DRUŠTVO V SLOVENIJI

Izvršni odbor TVD Partizan Slovenije je proučil predlog in točkovanje komisije za ocenjevanje dela telesnovzgojnih društev Partizan in proglašil TVD Partizan Piran kot najboljše telesnovzgojno društvo v Sloveniji. Zato bo to društvo za delo v letošnjem letu prejelo ob Dnevu republike prehodni pokal »Ljudske pravice«.

Prof. Olliiveri se je lotil letos težavnega in odgovornega dela. Med koprsko mladino je zbral pečajstvo mladih košarkarjev, ki jih bo preko zime pripravil na tekmovanje v okrajni ligi. Posnetek s primorskoga prvenstva v Postojni

hodnjih košarkarskih sezoni, je povsem jasen. Še čistejšo perspektivo pa mu je odprlo nedavno primorsko mladinsko prvenstvo v Ilirske Bistriči, kjer je nastopilo kar pet mladinskih moštov. Koprčani so se predstavili s povsem pomiljeno ekipo, postavljene ekipo iz Sežane, Izole in Pirana bodo verjetno ostale tudi v prihodnje nespremenjene, s skoraj pionirskimi moštvi pa bosta prisjeteni v okrajnih ligah nastopati B ekipo Postojne in Ilirske Bistriče, ker bosta njuni starejši vrsti sodelovali v republiškem prvenstvu.

Pionirji, mladinke, trenerji in igrači...

V našem primorskem košarkarskem sportu je še vrsta vrzelj, med katrimi velja zlasti naglasiti skrajno brezbitnost večine športnih delavcev do vzgoje pionirjev in mladišč. Res je sicer, da nam delo s košarkarskim naraščajočim števnikom predstavlja težko zagotoviti sistem, ki pa bo prav šole — kot najzanesljivejši nosilci športnega življenja pri nas — v bodoče dajale ved poobud tudi glede graditve preprostih in cenenih košarkarskih igrišč. V Izoli na primer košarkarji še danes nimajo svojega igrišča, dasiravno že leta in leta aktivno tekmujeli, povsem držači in nerazumljiv pa je primer na Pivki, kjer je lepo košarkarsko igrišče za mladino — zaprto!

Sportna in telesnovzgojna dejavnost v Slovenskem Primorju še vedno nista dosegli začelene aktivnosti. Za to so uspehi že v prizadevanju primorskimi košarkarji tembolj vredni poudarka, saj so znanljice vse večjega razmaha in uspeha telesne kulture ob našem Jadranu in njegovem načravnem zaledju.

A Miklavžič

OB ZAKLJUČKU KOŠARKARSKE SEZONE V SLOVENSKEM PRIMORJU

Bogati obeti za prihodnost

Z nedavnim prvenstvom članov v Postojni in mladičev v Ilirske Bistrici so primorski košarkarji nadvse uspešno zaključili letosnjo košarkarsko sezono. Odslej daje pa se nam vse do spomnidi obeta in še dvojni prijateljski košarkarski dvoboj med moštoma TVD Partizana in Postojne in Portugale iz Milij pri Trstu, ki se bosta srečali 20. in 21. decembra pred sežanskim športnim občinstvom v tamkajšnjem telovadnicu.

Dvojna pot razvoja

Primorska košarkarska sezona je bila letos pestrejša in bogatejša od preteklosti. Kljub temu pa te ugotovitev, ki je v osnovi kaže razvoj, ne moremo pospeševati kompleksno na celotno področje Slovenskega Primorja, posebno če velmo, da so se v prvi vrsti letos pristala do Izraza številna neusklađenost, ki jih naša košarka srečuje na svoji razvojni poti. Na Koprškem in Goriskem. Dvojnost je ofitna; medtem ko je v koprškem okraju letos prvič razvile košarkarska tekmovalna liga, ki je ob pobudi Košarkarskega centra v Postojni, veliki tekmovalec v nem mladinske obšutne podpori številne telesnovzgojne društve koprškega okraja počela vrsto presečljivih uspehov, ki so konec koncov znanih številnih košarkarskih občutov, za številnost, pa so se imeli košarkarji gor

»Od jadra do pare«

Razstavo pod gornjim naslovom je odpril Britanski pomorski muzej. Slike in modeli prikazujejo razvoj pomorskih plovilnih enot od jadrinje do današnjih motornih ladij. Naj-

RIBIŠKE ZDRAHE

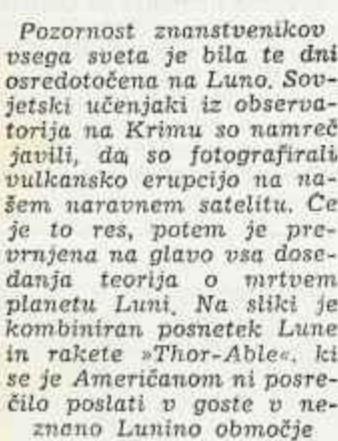
Tokrat so bili na prizorišču le moški in to v islandskih vodah. Spoprijeli so se domači in tudi ribolovci. Neupoštevajo odredbo islandskih vlad o razširjenju teritorialnih voda od 3 do 12 milj so angleški ribiči še nadalje ribarili v prepovedanem pasu. Naletel so na angleški ribiči, ki so vsiljive skušali pregnati na odprtje morje. Pa se Angleži niso podali. Ker besede niso zaledle, ne lepe no grde, so Islandci približno bombardirati angleške ribiške čolne s komplirjem, od tam pa so odgovarjali z načinjenimi ribami, ki so jih metali v Islandce. Takega streliva zgodovina najbrž še ne pomni. Bitka se je končala brez prelita krvi. To se je zgodilo letos, 9. septembra dopoldne.

NAJCENEJŠI VOZNI LISTKI

V primerjavi s cenami sosednjimi in tudi oddaljenjimi držav in v odnosu s povprečnim zaslužkom se najcenejše vozijo tako z železnicami kot s tramvajem v Češkoslovaški. Za železniški vozni listek na daljavo sto kilometrov zasluži češkoslovaški delavec v eni uri 50 minutah, medtem ko mora za prevoz na enako daljavo švicarski delavec delati tri ure 48 minut, zahodnonemški tri ure 49 minut in francoski delavec tri ure 55 minut. Podobno je tudi s cenami v mestnem prometu. Cena tramvajske vozovnice v primeri s povprečnim dnevnim zaslužkom kvalificiranega delavca stane v CSR 1,1 % dnevnega zaslužka, v Italiji 2,4 %, v Franciji 4,6 % in v Angliji 5,1 %.

ELEKTRIFIKACIJA KVARNERSKIH OTOKOV

V zadnjih dneh oktobra je električni kabel zvezal kopno z otokom Krkom. 860 m dolgi in 10 ton težki kabel, izdelan v Svetozarevu, so položili na morsko dno na najožjem mestu Malih vrat oziroma Tihega kanala med Jadranom in ritičem Voščico. To je prvi kabel te vrste, položen po osvoboditvi. Poklonili so ga Krku otoški izseljenici, ki so s tem omogočili elektrifikacijo ne le tudi njegovih otoških sosedov otoka Krka, temveč postopoma Cresa in Lošinja. Do prihodnjega maja bo prvi del napeljav že gotov, kar bo Omišalju in Malinsku v tujskoprometnem oziru mnogo koristilo.

Pozornost znanstvenikov vsega sveta je bila te dni osredotočena na Luno. Sovjetski učenjaki iz obervatorija na Krimu so namreč javili, da so fotografirali vulkansko erupcijo na našem naravnem satelitu. Ce je to res, potem je pravljena na glavo vsa dosevanja teorija o mrtvem planetu Luni. Na sliki je kombiniran posnetek Lune in rakete »Thor-Able«, ki se je Američanom ni posredilo poslati v gote v neznanu Lunino območje.

zanimivejši model iz prehodne dobe predstavlja model parnika GREAT EASTERN, največjega čuda ladjevnosti v preteklem stoletju. Prav letos poteka sto let, od kar je zdržalo v morje.

Bil je daleč pred svojim časom, prezgoraj rojen in zato od mnogih onmalovačevan, čeprav od vseh občudovan. Kako tudi ne! Nenadno se je leta 1858 med svojimi prilivnimi vrstnicami na morju pojavil 211 m dolg velikan, visok 18 m in širok 25. Za tisto dobo parnik s 23.000 tonami — res nekaj nezaslišanega! Za 4000 potnikov je imel prostora. Poganjali sta ga dva lopatasti kolesa ob bokih. Segali sta do ladjevščega krova. 31 let po Reslsovem izumu je imel tudi GREAT EASTERN njegov vijak. 7 m je meril v dolžino. Njegov model so izdelali že pred 70 leti. Opremljen je z majhnim parnim strojem za pogon koles in z urnim mehanizmom za pogon vijaka. Občudovalcev mu nikdar ne manjka.

Američki tehniki montirajo model atomske baterije. S pomočjo takšnih naprav lahko danes že v velikih količinah in ob razmeroma nizkih stroških proizvajajo radijske izotope, ki jih vedno bolj uporabljajo tudi v kmetijstvu in v raznih industrijskih proizvodnih procesih.

LONDON

Mnogi nogometni klubi po raznih državah kupujejo v tuji dobre nogometne. To je spravilo ameriškega televizijskega managerja Mitcha Halimurga (na desni) na idejo, da bi v Angliji nakupil dekleta za televizijske oddaje. Družba A. B. C. (American Broadcasting Corporation) namreč pripravila novo televizijsko glasbeno komedijo, pa ji je doma zmanjšalo lepih deklet. Na sliki je prvih pet izmed dvajsetih lepotic, kolikor jih namerava Halimburg odpeljati v Ameriko.

Stanovanjska hiša iz stekla

Sloviti ameriški arhitekt Philip Johnson si je postavil v New Canaanu blizu New Yorka preč do človeških nasejnih povsem svojevrstno konstrukcijo. V razliko od splošno znanih oblik ima nosilno krilo novega letala spranje, ki poteka vzdolž celega krila med zadnjim robom in prečnim vistem. S tem je možno med poletom spremimirati krilni profili, tako da letalo pri različni hitrosti dobri jadra.

Novovrstno letalo je preizkušeno prestalo odlično ter je uvrščeno v serijsko proizvodnjo. Uporabno je za umetni progovni in višinski let.

NOVORSTNO JADRALNO LETALO

Nekaj itavskih športnih letal je zgradil jadrallno letalo s povsem svojevrstno konstrukcijo.

Kot v odprtih paviljonu sredi velikega naravnega parka živi človek v tej pravljenci hišici z naravo skozi vse letne čase. Ki se mu onstran steklenih sten kaže venomer drugačna, vedno pa je lepa.

ZDRAVILNO PERILO

Sovjetski kemiki in medicinci so pripravili posebno perilo, ki ga z uspehom uporabljajo pri obolenjih periferičnega živčnega sistema, n. pr. pri ishaju. Radiculitisu in podobno, kakor tudi pri revmatičnih bolečinah. Perilo je narejeno iz vododržne umetne svile. Ob njenem dotiku s telesom nastaja električni naboj, ki pospešujejo zdravstveni razvoj.

Hattie Bratzel, javni tožlec okrožja Marion v Oregonu (ZDA), prihaja v svoj urad na kolesi, ki jih kaj nespretno uporablja. Njena hrmost pa ni posledica kakšnega gangstrskega napada nanjo. Ko je doma kot dobra gospodinja kuhalo marmelado, je iz še nepojasnjene vzrokov eksplodiral lonec, da je zdaj zaradi ran in opekl in klejenja na invalidski voziček

80.000-TONSKA PODMORNICA

Velikanka, ki bo zvezda urejena na atomski pogon. Zgrajili jo bodo v Angliji in je vrla kredit začelo že odobrila. Urejena bo za prevoz tovora in bo vozila do 35 morskih milj (65 km) na uro. Iz kanadske luže Hudson, ki je zaradi zaledenosti pol leta nedostopna, bo tudi pozimi kar pod ledom prevažala zeleno rudo v Evropo.

Hitro, dajte mi svojo roko!

Ne morem, sem že poročena.

Zvezdnica zvezd na nočnem nebuh in plamenec blešč severnega sija.

Posebno je ljubil sliko malega taborišča, ki si ga je

delal vsak dan pod večer, sliko, ki bi jo bil tako rad upo-

dobil na platnu in ki je vedel, da je ne bo nikdar pozabi-

bil: na snežni plani steptan prostor, kjer gori ogenj; po-

stejla iz zajcijih kož, razstlanih vrh sveže nasekanih borovi-

vh vej; kot zavetje med dvema poloma napeta plaha, ki

lovi in odbija ognjeni žar; sajasta posoda za kuhanje

kave in kotel, občesen na kol; mokasini, suščeti se na pali-

cah, in krplje, pokonec zataknjene v sneg; onstran ognja

tropa volčjih psov, ki se drenjajo drug preko drugega, da

bi se malo pogreli; sledajo pametno in hrepeneče, dlaka

jim je bela od ivja, svoje košate repe pa tesno ovijajo

okoli nog, ki bi jih radi ubranili pred ostrim mrazom.

Vse okoli pa vrla popolna tišina in črna tema.

Ob takih časih se mu je zdelo, da so San Francisco,

»Val« in O'Hara neskončno daleč, izgubljeni nekje v pre-

teklosti, kakor sence sanj, ki jih nikdar ni bilo. Skoraj

verjeti ni mogel, da je kdaj živel drugačno življenje, še

težje pa se je spriznjal z mislijo, da je nekoč brodil in

brozgal v bohemskem toku mestnega življenja. Ker ni

preprosto misil. Vselej se je moral zgroziti, kadar se je

spomnil, kako strašno so se vlekla leta v mestu, kako

ničvredni in cenenii sta bili šolska in knjižna modrost,

kako brezpomemben je bil ostromunn cinizem študijske

sobe in uredništva in kako otročji pogovori trgoveci v

svojih klubih. Vsi skupaj niso vedeli, kaj je hrana, niso

vedeli, kaj je spanje in kaj je zdravje tudi ne; niso vedeli,

kaj pravzaprav ustvarja dober tek, niso poznali blago-

dejne bolečine, ki jo človeku prizadeva trud, in tudi ne

brezumnega kipenja zdrave krvi, ki po končanem delu

grizlja vsak košček človekovega telesa kot najmočnejše

vino.

In ves ta čas je bila tu na severu ta lepa špartanska

dežela, on pa niti vedel ni zanj. Najbolj čudno se mu je

zdelo, zakaj ni nikdar občutil hrepenečja po njej, čeprav

je po svojem bistvu kakor ustvarjen zanj, in zakaj se ni

sam dvignil, da bi jo šel iskat. Pa tudi to vprašanje je

časoma rešil.

»Vidiš, Rumenko, zdaj sem si na čistem.«

Jack London:

25

SMOKE BELIEW

Tam nekje — so govorili ljudje — leži jezero Surprise, obdano z razdrapanimi vrhovi in ledenskimi. Dno tega jezera — tak je šel po deželi glas — je tlakovano s suhim zlatom. Prvi zlatosledci, ki so njih imena že davno zamrila v hladni preteklosti starih časov, so se baje potapliali v ledeno vodo jezera Surprise in prinašali v obe rokah kepe zlata na dan. Večkrat se je posrečilo posameznim skupinam zakaljenih zlatosledcev despeti v te doline, prepovedane kraje, in so se skušali polasti zlatega jezerskega dna. Toda voda je bila premrza. Nekateri so umrli v vodi in so jih mrtve potegnili iz valov, druge je pozneje pobrala sušica, eden pa se je spustil v globino in se ni nikdar več vrnil. Tisti, ki so preživeli, so kovali načrte, kako pojde nazaj in osušijo jezero, pa vendar se nihče ni vrnil tja. Iskalci zlata je ondi vedno preganjala nesreča. Eden je padel v skalnato razpoko nedaleč od Forty Mile; drugega so napadli in pojedli njegovi lastni psi; tretjega je ubilo drevlo. In tako dalje. Ni ga bilo bolj usodnega kraja kot je bilo jezero Surprise. Nihče ni vedel, kje pravzaprav leži. Zlato na njegovem neosušenem dnu je bilo še vedno nedotaknjeno.

Vas pri »Dveh kočah«, tudi zelo skrivnostna, je bila bolj jasno označena kar se tiče kraja, kjer je stala. Pet dni hoda po reki Mc Question, ki se izliva v reko Steward, sta stali dve koči. Bili sta tako stari, da sta morali biti zgrajeni kdo ve koliko časa prej kot je prvi zlatosledec prišel v dolino Yukona. Potujoci losji loveci, ki jih je Dimač na svojem hodu večkrat srečevali, so trdili, da so iskalci zlata že kdo ve kdaj izsledili koči, da pa so zaman iskali tisti rudnik, kjer so nepoznani srečolovci v davnih časih nedvomno kopali zlato.

«Rajši bi videl, da bi šel z menoj,» je žalostno reklo Cok ob slovesu. »Ceprav so ti udarile v glavo indijanske muhe, se ti vendar ni treba lahkomiseln podajati v pogubo. Recimo, da tudi dospeš v tisto prizemljeno deželo, ven ne prideš nikoli več. Nekak bavbav kraljuje nad njo, to je dognano, če sodim po vsem, kar sem doslej slišal o njej.«

»Je že dobro, Cok,« ga je toljal Dimač. »Sel bom in se bom vrnil. Čez šest tednov bom že spet v Dawsonu. Pot po dolini Yukona je že uglašena in kakih sto milj daleč po reki Steward tudi mora biti uglašena. Stari naselnički iz Hendersona so mi pripovedovali, da je v jeseni, ko je reka komaj dobro zamrznila, odšlo tja gori več vpreg. Ko bom zadel na njihovo sled, bom gotovo delal štirideset do petdeset milj na dan. Samo, da dospem do jezera. Od tam si upam priti v Dawson preden poteka mesec dni.«

»Da, ko dospem do jezera. Ampak prav tisti dospem me vznemirja. No, pa ostani zdrav, Dimač! Imej oči odprte, ko prideš v kraljestvo tistega bavbava, to je vse, kar ti polagam na sreč. Ce pa med potjo ne ubiješ kaké živali, ki bi te založila z mesom, se kar vrni in nič naj te ne bo sram.«

Teden dni pozneje je bil Dimač že med križajočimi se gorskimi slemenji južno od reke Indian. Še na klondajski meji je zapustil sani in otvoril svoje volje pse. Bilo je šest močnih kosmatincev in vsakemu je naprtil petdeset funfov težko breme. Enako breme je nosil tudi sam. S krpljami na nogah je hodil na čelu in gazi mehki sneg, za njim pa so v gosjem redu stopali psi.

Ljubil je to življenje, ljubil globoko severno zimo, tih divjino, neizmerno snežno plan, ki še ni stopila na njeno človeška noge. Nad njim so kipeli proti nebu v led zakovani raztrganji špiki, ki jim ni vedel imena in ki niso zarisani na nobenem zemljivodu. V mirnem zraku dolin ni nikdar opazil dima, ki bi pričal, da tamkaj počiva lovec. On edini je stopal skozi zamišljeno tisimo te neobičajene dežele. Pa ta osamelost ni bila neprijetna. Ljubil jo je iz vsega sreca, ljubil je truda polno prodiranje, ljubil je svoje volje pse, radostilo ga je postavljanje šotorov.

IZNAJDJIVI GALEB

Galeb ne lovijo le rib iz morja, ob obali pobirajo tudi školjke in polže. Kako pa njim priti do živega? Dvignejo se z njimi visoko v zrak, potem jih